

KKTC Merkez Bankası 2023 Yılı Faaliyet Raporu

41/2001 Sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası'na göre Banka'nın amacı,

“Kalkınma planları ve yıllık programlara uygun olarak, ekonomik gelişmeye yardımcı olacak biçimde para-kredi politikalarını uygulamak, bankacılık sistemini düzenlemek ve denetlemek” olup,

Banka, “Tasarruf sahiplerinin haklarını ve bankaların düzenli ve emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye sokabilecek ve ekonomide önemli zararlar doğurabilecek her türlü işlem ve uygulamaları önlemek, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasını sağlamak üzere gerekli karar ve tedbirleri almak ve uygulamak” ile yükümlüdür.

© KKTC Merkez Bankası, 2023**Adres**

Bedreddin Demirel Caddesi,
Lefkoşa - KKTC

Yazışma Adresi

P.K. 857, Lefkoşa - KKTC

Telefon

+90 392 - 611 5000

Faks

+90 392 - 228 5240

Web Sitesi

<http://www.kkctcmerkezbankasi.org>

E-mail

ileti@kkctcmerkezbankasi.org

Bu Rapor, KKTC Merkez Bankası Yönetim Kurulu'nun onayı ile hazırlanmış ve yayımlanmıştır.

Bu raporda yayınlanan veriler geçici verilerden derlenmiştir. Önceki raporlar ve/veya internet sitemizdeki verilerle karşılaştırıldığında farklılıklar görmek mümkün olup, kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla hazırlanan bu rapordaki veriler kanıt gösterilmek suretiyle KKTC Merkez Bankası'ndan herhangi bir hak veya değişiklik talebinde bulunulamaz.

Bu yayının tüm hakları saklıdır. Sadece, ticari amaçlı olmayan eğitim, araştırma vb. çalışmalarda kaynak gösterilerek kullanılabilir.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	vi
1. ORGANİZASYON VE YÖNETİM	2
1.1 <i>Organizasyon Şeması</i>	2
1.2 <i>Kurumsal Yönetim</i>	3
1.3 <i>İdare Merkezi ve Merkez Şube</i>	8
2. KAYNAKLAR	19
2.1 <i>İnsan Kaynakları</i>	19
2.2 <i>Mali Kaynaklar</i>	22
2.3 <i>Teknik Kaynaklar</i>	25
3. FAALİYETLER	27
3.1 <i>Politika Araçları</i>	27
3.2 <i>Düzenleme Faaliyetleri</i>	33
3.3 <i>İzin ve Uygulama Faaliyetleri</i>	35
3.4 <i>Denetim Faaliyetleri</i>	38
3.5 <i>Ödeme Sistemleri</i>	42
3.6 <i>Nakit Hareketleri</i>	43
3.7 <i>Havaleler</i>	44
3.8 <i>Rezerv Yönetimi</i>	44
3.9 <i>Kamu Haznedarlığı ve Borç Yönetimi</i>	45
3.10 <i>Risk Merkezi</i>	47
3.11 <i>Hesap Verebilirlik ve İletişim</i>	47
3.12 <i>Kurumsal Hizmetler</i>	50
3.13 <i>Diğer</i>	52
4. FİNANSAL TABLOLAR	55
4.1 <i>Bilanço</i>	55
4.2 <i>Kâr-Zarar Tablosu</i>	60
4.3 <i>Kâr Dağılımı - 2023</i>	62
5. EK TABLOLAR	64

GRAFİKLER

Grafik 2.1 Personelin Hizmet Sınıflarına Göre Yüzde Dağılımı	20
Grafik 2.2 Personelin Eğitim Düzeyine Göre Yüzde Dağılımı	21
Grafik 2.3 Konsolide Bütçe Harcamaları	23
Grafik 2.4 Bütçe Uygulama Sonuçları	24

TABLolar

Tablo 2.1 Eğitim Programlarına Katılan Personel Sayısı	22
Tablo 3.1 Reeskont Faiz Oranları	28
Tablo 3.2 Disponibilite Oranları	29
Tablo 3.3 Yasal Karşılık Oranları	29
Tablo 3.4 Yasal Karşılık Bakiyeleri (x Bin)	30
Tablo 3.5 Türk Parası Yasal Karşılıklar (31/12/2023)	30
Tablo 3.6 Türk Lirası ve Döviz Mevduatı Yasal Karşılıklarına Uygulanan Faiz Oranları	31
Tablo 3.7 Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları	31
Tablo 3.8 31.12.2023 İtibarıyla Vadesi Gelmemiş Merkez Bankası Senetleri	32
Tablo 3.9 Bankalararası Para Piyasası İşlemleri	33
Tablo 3.10 Elektronik Ödeme Sistemi İşlemleri (Ödeme Kanalına Göre - İşlem Adedi)	43
Tablo 3.11 Bankalar Adına Gelen ve Giden Havaleler	44
Tablo 3.12 Bankalar Tarafından Risk Merkezinden Gerçek Zamanlı Olarak Yapılan Sorguların Türlerine Göre Dağılımı (Adet)	47
Tablo 3.13 KKTC Merkez Bankası - Yayınlar	48
Tablo 3.14 Zaman Aşımına Uğrayan Mevduatın Yıllara Göre Dağılımı	52
Tablo 3.15 Kredi Kartı İşlemlerine İlişkin Faiz Oranları (%)	53
Tablo 4.1 KKTC Merkez Bankası – Bilanço	55
Tablo 4.2 KKTC Merkez Bankası – Nakit ve Nakit Benzeri Değerler	56
Tablo 4.3 KKTC Merkez Bankası – Krediler	56
Tablo 4.4 KKTC Merkez Bankası – Sabit Kıymetler	57
Tablo 4.5 KKTC Merkez Bankası – Diğer Aktifler	57
Tablo 4.6 KKTC Merkez Bankası – Bankalar Mevduatı	58
Tablo 4.7 KKTC Merkez Bankası – Piyasa İşlemleri	58
Tablo 4.8 KKTC Merkez Bankası – Fonlar	59
Tablo 4.9 KKTC Merkez Bankası – Özkaynaklar	60
Tablo 4.10 KKTC Merkez Bankası – Kâr/Zarar	61
Tablo 4.11 KKTC Merkez Bankası – Kâr Dağılımı	62

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
APİ	Açık Piyasa İşlemleri
ATM	Otomatik Vezne Makinesi/Bankamatik
BoE	İngiltere Merkez Bankası
BDDK	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
BPP	Bankalararası Para Piyasası
BT	Bilgi Teknolojileri
DPÖ	Devlet Planlama Örgütü
EÖS	Elektronik Ödeme Sistemleri
e-imza	Elektronik İmza
KEÖS	Kurumsal Elektronik Ödeme Sistemi
KFDF	Kredi Faiz Destek Fonu
KGF	Kredi Garanti Fonu
Banka	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası
MB	KKTC Merkez Bankası
MDC	Menkul Değerler Cüzdanı
MMK	Mevduat Munzam Karşılıkları
RTGS	Gerçek Zamanlı Ödeme ve Mutabakat Sistemi
SPK	Sermaye Piyasası Kurulu
TGA	Tahsili Gecikmiş Alacaklar
THP	Tekdüzen Hesap Planı
TL/TP	Türk Lirası
TMSFİF/Fon	Tasarruf Mevduatı Sigortası ve Finansal İstikrar Fonu
TRP	Tekdüzen Raporlama Paketi
UBB	Uluslararası Bankacılık Birimi
YP	Yabancı Para
\$/Dolar	ABD doları
€/EUR	Avro
£/GBP	Sterlin

TANIMLAR

Duran Değerler:	Menkuller + Gayrimenkuller
Döner Değerler/Nakit ve Nakit Benzeri Değerler:	Kasa + Altın + Menkul Değerler Cüzdanı + Bankalar
Mevduat Munzam Karşılıkları:	Nezdindeki Mevduat + Hariçteki Muhabirler
	Yasal Karşılıklar

ÖNSÖZ

Banka, KKTC bankacılık sektörüne ilişkin mevzuatın uluslararası standartlara yakınlaşması, politika araçlarının ülkemizin ekonomik gelişimine yardımcı olacak biçimde kullanılması ve mevduat sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunması yönündeki çalışmalarına 2023 yılında da devam etmiştir. Bu çerçevede 2023 yılı içinde, Bankacılık Yasası ve Tüketici Kredileri Yasası'nın Banka'ya verdiği yetkilere dayanarak 5 adet değişiklik tebliği düzenlenip yürürlüğe konulmuştur.

Banka personelinin yürütmekle yükümlü olduğu hizmetlerin gerektirdiği asıl ve sürekli görevleri yerine getirecek kadro sayısı, KKTC Merkez Bankası Teşkilat Yasası ile 205 olarak belirlenmiştir. 2023 yılı faaliyet dönemi sonu itibarıyla, kadrolu statüde görev yapan personel sayımız 114'tür. Bu sayıya Engellileri Koruma, Rehabilite ve İstihdam yasası çerçevesinde istihdam edilen 2 personel ve 1 geçici personel ilave edildiğinde, 2022 yılı sonu itibarıyla 118 olan Banka'nın toplam personel sayısı, 2023 sonu itibarıyla 117'ye düşmüştür. 2023 yılında gerçekleştirilen yurt dışı eğitim programlarına çevrimiçi olarak 75 kişi ve yüz yüze olarak 1 kişi olmak üzere toplam 76 personelimiz iştirak etmiştir.

KKTC Merkez Bankası bilançosu aktif toplamı 2023 yılında önceki yılsonuna göre yüzde 102,5 artmış ve yılsonu itibarıyla 107.365,2 milyon TL'ye yükselmiştir. 2023 yılında yasal karşılıklar 15.013,4 milyon TL'ye, bankalararası para piyasası işlemleri ise 54.974,9 milyon TL'ye ulaşmıştır. 2022 yılında 1.184,7 milyon TL olan Merkez Bankası kârı, 2023 yılında 5.291.8 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

2023 yılında, KKTC Merkez Bankası ile İslami Finansal Kuruluşlar Muhasebe ve Denetim Organizasyonu (AAOIFI Accounting & Auditing Organization for Islamic Financial Institutions) arasında, 29-30 Kasım tarihlerinde Bahreyn'de düzenlenen ve 35 ülkeden 1700 delegenin katıldığı 18. AAOIFI İslami Bankacılık ve Finans Konferansı'nda bir Mutabakat Zaptı imzalanmıştır. Bu Mutabakat Zaptı, taraflar arasında ortak araştırma ve eğitim faaliyetleri yürütmeye ve bilgi ve deneyimleri paylaşmaya yönelik işbirliğinin çerçevesini çizmektedir.

Banka yönetim anlayışının en temel unsurlarından biri olan şeffaflık ve hesap verilebilirliğin gereği olarak hazırlanan KKTC Merkez Bankası 2023 Yılı Faaliyet Raporu, ilgili yıla ait bilgi ve değerlendirmeleri içermektedir. Bu vesileyle tüm mesai arkadaşlarıma özverili çalışmalarından ötürü teşekkür ederim.

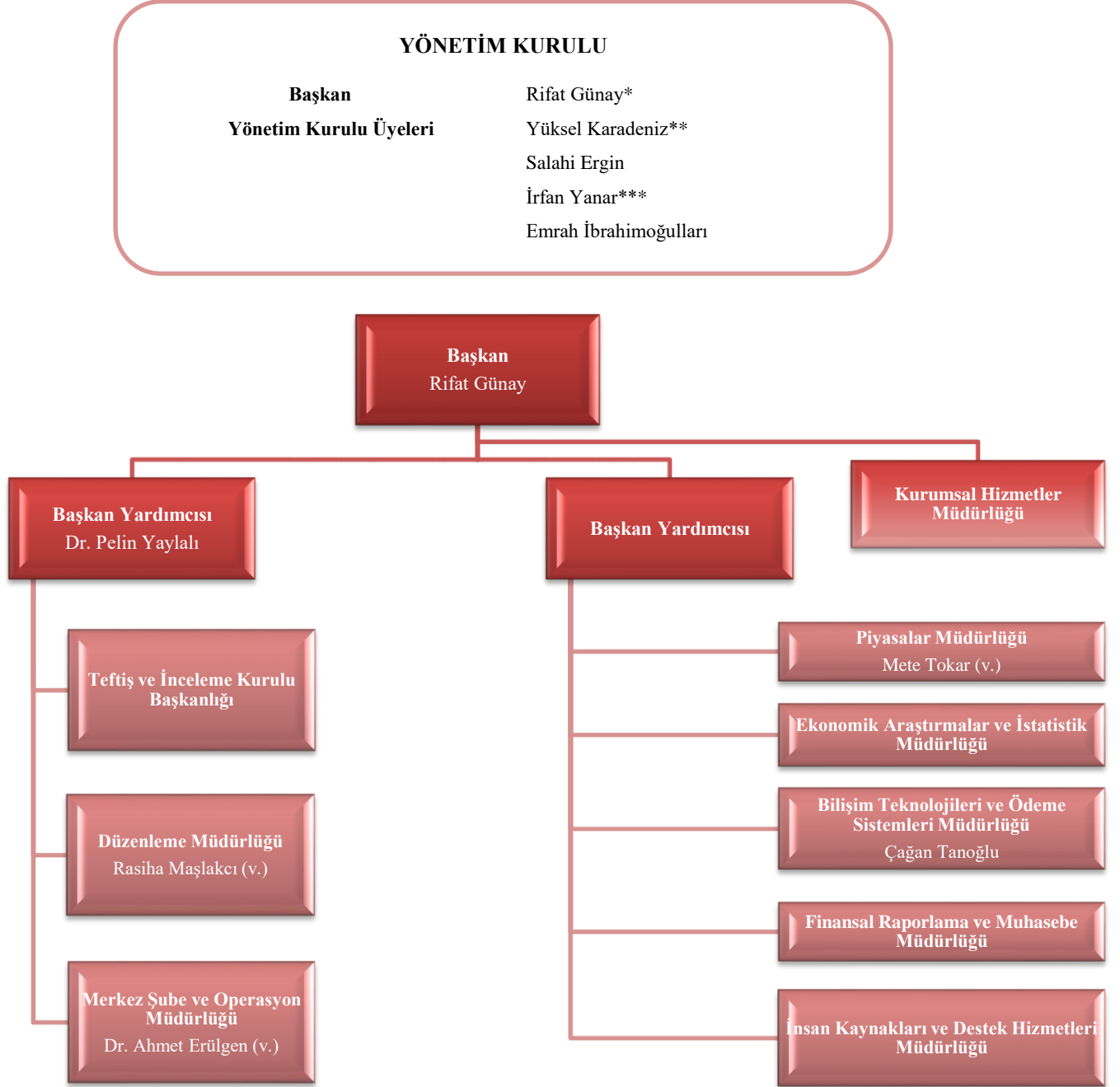
Saygılarımla,

Rifat GÜNAY
Başkan

ORGANİZASYON VE YÖNETİM

1. ORGANİZASYON VE YÖNETİM

1.1 Organizasyon Şeması

* Rifat Günay, 26 Haziran 2023 tarihli ve 131 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu kararı ile yeniden atanmıştır.

** 13 Temmuz 2023 tarihinden itibaren (13 Temmuz 2023 tarihli ve 140 sayılı Resmi Gazete) Yönetim Kurulu üyeliğine atanmıştır.

*** 4 Ekim 2023 tarihinden itibaren (5 Ekim 2023 tarihli ve 205 sayılı Resmi Gazete) Yönetim Kurulu üyeliğine yeniden atanmıştır.

Not : Hacı Halil Afşarata 4 Eylül 2023 tarihinde istifa ederek görevinden ayrılmıştır.

KKTC Merkez Bankası'nın organizasyon ve yönetim yapısı, 41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası ile 57/1987 sayılı KKTC Merkez Bankası Teşkilat Yasası ve bu yasalara istinaden hazırlanan mevzuatla düzenlenmiştir. Banka'nın Yönetim Kurulu ve Başkanlık Makamının oluşumu 41/2001 sayılı yasada, personel yapısı ile kadrolar 57/1987 sayılı yasada belirlenmiştir. 57/1987 sayılı yasanın 51 (1) (A) maddesi altında düzenlenen Merkez Bankası İdare, Teşkilat ve Hizmetleri Tebliği ile Banka'ya yasayla verilen görevlerin birimler arasında dağılımı yapılmıştır.

1.2 Kurumsal Yönetim

41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 9. maddesine göre Banka'nın organları/kurumsal yönetim yapısı; Yönetim Kurulu, Başkan, Başkan Yardımcısı, İdare Merkezi ve Merkez Şube'den oluşmaktadır.

1.2.1 Yönetim Kurulu

Yönetim Kurulu, Banka'nın en üst düzeydeki karar organıdır. Yönetim Kurulu, yasa ile verilen görev ve yetkilerini kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak yerine getirmektedir. Yönetim Kurulu, KKTC Merkez Bankası Yasası gereğince atanan bir Başkan ile dört üyeden oluşmaktadır. Kurul, ayda en az bir kez olmak üzere, asgari üç üyenin katılımıyla toplanmakta ve en az üç üyenin aynı yöndeki oyu ile karar almaktadır. Merkez Bankası Başkan Yardımcıları ise Yönetim Kurulu toplantılarına oy hakkı olmaksızın katılabilmektedirler.

KKTC Merkez Bankası Başkanı, Başbakan tarafından Bakanlar Kurulu'nun onayıyla beş yıl için atanmaktadır. Bu süre sonunda yeniden atanması mümkündür. Yönetim Kurulu üyelerinin atanmaları Bakanlar Kurulu tarafından dört yıllık süreler için yapılmaktadır. Yasaya göre, görev süresi dolan üyelerin yeniden atanmaları mümkündür.

KKTC Merkez Bankası Başkanı ve aynı zamanda Yönetim Kurulu Başkanı Sn. Rifat Günay, Yönetim Kurulu üyeleri ise Sn. Yüksel Karadeniz, Sn. Salahi Ergin, Sn. İrfan Yanar ve Sn. Emrah İbrahimoğulları'dır.

YÖNETİM KURULU ÜYELERİMİZ

Rifat Günay
Başkan

Yüksel Karadeniz
Üye

Salahi Ergin
Üye

İrfan Yanar
Üye

Emrah İbrahimogulları
Üye

41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 5. maddesinde Banka'nın ve 11. maddesinde ise Banka Yönetim Kurulu'nun görev ve yetkileri tanımlanmıştır.

Banka'nın en temel görevi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin para ve bankacılık sisteminin düzenlenmesi ve denetimi için gerekli işlemleri yapmaktır. Bunlara ilave olarak finansal sistemde istikrarı sağlayıcı, para ve döviz piyasaları ile ilgili düzenleyici tedbirleri almak da Merkez Bankası'nın görevleri arasındadır.

Merkez Bankası'nın diğer yetki ve görevleri aşağıdaki tablodadır:

- ❖ Mali piyasaları izlemek amacıyla bankalar ve diğer mali kuruluşlardan ve bunları düzenlemek ve denetlemekle görevli kurum ve kuruluşlardan gerekli bilgileri istemek ve istatistiki bilgi toplamak.
- ❖ Ekonomik koşulları göz önünde bulundurarak merkez bankaları tarafından yapılması gerekli olan işlemleri yerine getirmek.
- ❖ Bankalar ile kredi vermek amacıyla kurulmuş diğer kuruluşları denetlemek.
- ❖ Finansal sistemde istikrarı sağlayıcı ve para ve döviz piyasaları ile ilgili düzenleyici tedbirleri almak.
- ❖ Mali piyasaları izlemek ve ödeme mutabakat sistemleri kurmak, kurulmuş ve kurulacak sistemlerin kesintisiz işlemesini ve denetimini sağlayacak düzenlemeleri yapmak, ödemeler için elektronik ortam da dâhil olmak üzere kullanılacak yöntemleri ve araçları belirlemek.
- ❖ Para ve kredi hacmini düzenlemek.
- ❖ KKTC'nin uluslararası ihtiyatlarını düzenleyip yönetmek.
- ❖ Para ve kredi politikası konusunda Bakanlar Kurulu tarafından incelenmesi istenecek hususlar hakkında görüşlerini bildirmek suretiyle Devletin mali ve ekonomik danışmanlığını yapmak.
- ❖ Uluslararası mali ve ekonomik ilişkilerde Devletin mali ajanlığını yapmak.
- ❖ Devletin bankacılığını yapmak ve mali acentesi olmak.
- ❖ Olağanüstü hallerde ve TMSFİF'nin kaynaklarının ihtiyacı karşılamaması durumunda, belirleyeceği usul ve esaslara göre bu Fona avans vermek.
- ❖ Tasarruf sahiplerinin haklarını ve bankaların düzenli ve emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye sokabilecek ve ekonomide önemli zararlar doğurabilecek her türlü işlem ve uygulamaları önlemek, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasını sağlamak üzere gerekli karar ve tedbirleri almak ve uygulamak.
- ❖ Ülke altın ve döviz rezervlerini yönetmek.
- ❖ Nihai kredi mercii olarak bankalara kredi vermek.

Banka'nın bilançosuna, kâr ve zarar hesabına, bütçesine, faaliyet raporuna, taşınmaz mallarına, personeline, kredilere ve yasal karşılıklara ilişkin konuları inceleyip karara bağlamak, banka tarafından yapılabilecek diğer bankacılık hizmetlerini saptamak, KKTC Bankacılık Yasası uyarınca bankaların denetimi ile ilgili planlamaları yapmak, mali bünyelerinin zayıflamasını önlemek amacıyla uyulması gereken esas ve usulleri belirlemek, uygulanacak rasyolar ve diğer oranlara dair hususları tespit etmek Yönetim Kurulu'nun yetki ve görevleri arasında bulunmaktadır.

Banka Yönetim Kurulu'nun görev ve yetkileri aşağıdaki tabloda ayrıntılı olarak verilmiştir.

❖ Bankacılık Yasası uyarınca, bankaların denetimi hususunda gerekli önlemleri almak, mali bünyelerinin zayıflamasını önlemek amacıyla uymaları gereken esas ve usulleri belirlemek ve uygulanacak rasyolar ve diğer oranlarla ilgili hususları saptamak ve uygulamak ve Bankacılık Yasası uyarınca belirlenen yetkiler çerçevesinde karar almak.
❖ Merkez Bankası'nın kendi işlemlerinde uygulayacağı faiz oranları ile ücret ve komisyonları saptamak.
❖ Merkez Bankası plasmanları üzerinde tür ve miktar bakımından düzenleyici önlemleri almak ve genel kredi hacmi ile genel kredi hacmi içinde kredi türlerinin sektörel ve konular itibarıyla dağılımını ayarlamak.
❖ Merkez Bankası'nca açılacak kredilerin esas ve koşulları ile reeskont ve avans limitlerini saptamak.
❖ Yasal karşılıklara ilişkin, 41/2001 sayılı yasanın 23. maddesinde belirtilen hususları saptamak.
❖ Merkez Bankası'nın bilanço, kâr ve zarar hesabını inceleyip karara bağlamak.
❖ Merkez Bankası'nın idare, teşkilat ve hizmetlerine ilişkin düzenlemeler yapmak.
❖ Merkez Bankası ihtiyacı için taşınmaz mal satın almak veya kiralamak ve Merkez Bankası'nın sahip olduğu taşınmaz malları gerektiğinde satmak.
❖ Kabul edilen hadler üstündeki tutarlara ve kıymetlere ilişkin sulh ve terkin konularında karar vermek.
❖ Merkez Bankası'nın yıllık bütçesini ve faaliyet raporunu onaylamak.
❖ Merkez Bankası personelini atamak ve bankayı yükümlülük altına sokacak personelin imza yetkilerini belirlemek.
❖ Merkez Bankası'nca yapılabilecek diğer bankacılık işlemlerini ve hizmetleri saptamak.
❖ Başkan tarafından tetkik ve onaya sunulacak hususlar hakkında karar almak.
❖ Kredi kartlarının isdar ve kabulüne ilişkin esas ve koşulları belirlemek.
❖ Uluslararası Bankacılık Birimleri'nin denetimlerini gerçekleştirmek, etkin ve düzenli çalışmalarını sağlamak üzere gerekli önlemleri almak.
❖ Tüketici Kredileri Yasası kapsamında faaliyet gösteren kuruluşlar ve tüketici kredi sözleşmelerine taraf olanlar ile ilgili esas ve usulleri belirlemek.
❖ Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri ile Tefeciliğin Önlenmesine İlişkin Yasa kapsamına giren kuruluşlara kuruluş ve faaliyet izni vermek, şirketlerin yönetim yapıları ve iç sistemleri ile ilgili karar almak, şirketlerin gözetim ve denetimine ilişkin usul ve esasları belirlemek.

1.2.2 Başkanlık

Başkanlık, Başkan ve Başkan Yardımcılarından oluşmakta ve Banka'nın üst düzey icra makamını oluşturmaktadır.

Başkan

En yüksek icra amiri sıfatıyla Başkan, Merkez Bankası'nın yurt içi ve yurt dışında temsil edilmesini, Merkez Bankası'nın yürütmekle mükellef olduğu yasalara uyulmasını, Yönetim Kurulu tarafından alınan kararların yürütülmesini, Banka'nın sevk ve idaresini sağlamaktadır.

Rifat Günay
Başkan

Başkan Yardımcıları

Merkez Bankası Başkan Yardımcıları, Başbakan tarafından Bakanlar Kurulu'nun onayıyla atanmaktadır. Başkan yardımcıları, Başkan tarafından yapılacak görev bölümünde kendilerine bağlanacak birimleri gereği gibi yürütmekle mükelleftirler. Başkan'ın yokluğunda Başkan'a vekâlet etmekle görevlendirilen Başkan Yardımcısı, Başkan'ın tüm yetkilerini kullanabilmektedir.

Dr. Pelin Yaylalı
Başkan Yardımcısı

1.3 İdare Merkezi ve Merkez Şube

Banka Yönetim Kurulu tarafından, Merkez Bankası Yasası'nın 51 (1) (A) maddesinin verdiği yetkiye istinaden hazırlanan 'Merkez Bankası İdare, Teşkilat ve Hizmetleri Tebliği', Banka'ya verilmiş olan görevlerin, İdare Merkezi ile Şube arasında dağılımını, çalışanların eşgüdüm içerisinde etkin ve verimli çalışmalarını sağlamayı amaçlamaktadır. Merkez Bankası kendisine verilen görevleri, söz konusu tebliğ ile belirlenen aşağıdaki Birimler ve Şube aracılığıyla yerine getirmektedir.

Teftiş ve İnceleme Kurulu Başkanlığı

Teftiş ve İnceleme Kurulu Başkanlığı, Merkez Bankası Yasası, Bankacılık Yasası ve diğer mevzuatla Banka'ya verilen görevlerle ilgili olarak hazırlanacak dönemsel programlar çerçevesinde ve/veya Başkanlık tarafından gerekli görüldüğü zamanlarda bankalar ile diğer kuruluşlar nezdinde teftiş ve inceleme yapmakla yükümlüdür. Ayrıca, mali sektörde faaliyet gösteren ve Merkez Bankası yetki alanında olan kuruluşların uzaktan denetimi kapsamında verilerini toplamak, incelemek, analiz etmek, mevzuata uygun biçimde çalışıp çalışmadıklarını izlemek ve tespit edilen bulguları raporlamak, Merkez Bankası birimlerini ve Merkez Şube'nin bütün işlemlerini, ilgili yasa, tebliğ ve diğer mevzuatın tanıdığı yetkiler ve verdiği görevler çerçevesinde teftiş etmek, incelemek, araştırmalar yapmak ve gerektiğinde soruşturma yapmakla yükümlüdür.

Düzenleme Müdürlüğü

Rasiha Maşlakçı
Müdür (v.)

Düzenleme Müdürlüğü, düzenlemesi Merkez Bankası yetkisinde olan kuruluşların mevzuatı ile ilgili düzenleme taslaklarını hazırlamak, bu kuruluşların uyacakları esas ve usulleri belirlemek, denetimler sonucunda tespit edilen bulguları Merkez Bankası nezdindeki diğer bilgi ve belgeler ile birlikte değerlendirmek, gereken tedbirlerin alınmasını sağlamak ve uygulanmasını takip etmekle görevlidir. Bunlara ek olarak, kuruluşların idari para cezası ve/veya mensuplarının adli ceza gerektiren uygulamalarının tespit edilmesi durumunda, gerekli işlemlerin yürütülmesini sağlamak ve Merkez Bankası'nın yaptığı düzenlemeler ile uluslararası kural ve uygulamaların uyumunu sağlamak amacıyla gerekli çalışmaları yapmak görevleri arasında yer almaktadır.

Piyasalar Müdürlüğü

Mete Tokar
Müdür (v.)

Piyasalar Müdürlüğü, açık piyasa işlemleri ile döviz ve efektif piyasaları işlemlerini gerçekleştirmek, belirlenen kredi limitleri, reeskont ve avans faiz oranlarını duyurmak, Merkez Bankası'na yapılan kredi başvurularını almak, değerlendirmek, kredilerin kullanılması ile ilgili esas ve usulleri belirlemek, nakden ve hesaben ödemeler ile mevduat, havale ve senet tahsili işlemlerinin yapılmasına ilişkin esas ve usulleri belirlemek, yasal karşılığa tabi yükümlülük ve genel disponibiliteler ile ilgili düzenlenen cetvellerin kontrolünü yapmakla sorumludur. Ayrıca, Tasarruf Mevduatı Sigortası Primlerinin Tahsil Usul ve Esasları Tebliği'ne istinaden düzenlenen cetvellerin kontrolünü yapmak, bankalar nezdinde zaman aşımına uğrayan her türlü mevduat, emanet ve alacaklarla ilgili işlemleri yürütmek, kredi kartları işlemlerinde uygulanacak azami akdi ve gecikme faizi oranları ile ilgili çalışmaları yürütmek, Merkez Bankası'nın rezerv yönetimi ile ilgili işlemleri gerçekleştirmek, döviz ve efektif kurlarını ilan etmek ve Maliye Bakanlığı adına Devlet İç Borçlanma Senetlerinin ihracı, bu kıymetlerin geri alımı ve değişimi işlemlerini yürütmek de diğer görevleri arasında yer almaktadır.

Ekonomik Araştırmalar ve İstatistik M¼d¼rl¼ę¼

Yurt içi ve yurt dışı ekonomik gelişmeleri izlemek ve d¼nemsel raporlar hazırlamak, ekonomik ve mali konularda araştırma ve değerlendirmeler yapmak, bunları Başkanlığın ve Başkanlık tarafından uygun g¼r¼lecek birimler ile diğer kişi ve kuruluşların kullanımına sunmak, ¼demeler dengesi istatistiklerini uluslararası kavram ve standart kayıt sistemine uygun olarak oluşturmak, bu amaçla gerektiğinde anket yapmak/yaptırmak, bankacılık sekt¼r¼ ile ilgili tablo ve raporlar hazırlamak ve sekt¼rel değerlendirmeler yapmak Ekonomik Araştırmalar ve İstatistik M¼d¼rl¼ę¼'n¼n g¼revleri arasındadır. Ayrıca, bu m¼d¼rl¼k Y¼netim Kurulu'na finansal sekt¼r gelişmelerine ilişkin bilgi sunmak, Başkanlık tarafından istenen çalışma ve araştırmaları y¼r¼tmek, Merkez Bankası b¼ltenini ve faaliyet raporunu hazırlamak ve merkez bankacılığı ve ekonomi alanında yenilikçi fikirleri araştırmak, incelemek ve bu alanda literat¼re katkı yapmakla y¼k¼ml¼d¼r.

Bilişim Teknolojileri ve Ödeme Sistemleri Müdürlüğü

Çağan Tanoğlu
Müdür

Bilişim ile ilgili stratejiler oluşturmak, bu alandaki teknolojik gelişmeleri yakından takip etmek, orta ve uzun vadeli planlar geliştirmek, bilişim sistemlerinin hazırlanması, kullanılması ve taleplerin karşılanmasına yönelik standartları belirlemek, bilgi güvenliği politikalarını oluşturmak ve uygulanmasını sağlamak ve bilişim güvenliği konusunda çalışmalar yapmak Bilişim Teknolojileri ve Ödeme Sistemleri Müdürlüğü'nün görevleri arasındadır. Bunlara ek olarak, Merkez Bankası ödeme ve menkul kıymet mutabakat sistemlerinin kurulması işlemlerini yürütmek, etkin ve verimli bir şekilde işletmek ve bu sistemlerin belirlenen politikalar çerçevesinde geliştirilmesini sağlamak, ödeme araçlarının geliştirilmesi ve istikrarlı bir şekilde sürdürülmesi amacıyla uyulması gereken usul ve esasları belirlemek, bankalar arası takas odası işlemlerinin faaliyet raporunu hazırlamak, çek takas işlemlerinin sonuçlarını takip etmek, ulusal banka hesap numarası kullanımına ilişkin düzenlemeleri hazırlamak ve uygulamayı takip etmek, Risk Merkezi kanalıyla risk bilgilerini merkezileştirerek rapor hazırlamak ve geri bildirimini sağlamak üzere yapılan işlemleri yürütmek de görevleri arasında yer almaktadır.

Finansal Raporlama ve Muhasebe Müdürlüğü

Finansal Raporlama ve Muhasebe Müdürlüğü, Merkez Bankası'nın muhasebe sisteminin düzenli bir şekilde işlemesi ve geliştirilmesi için gereken tedbirleri almak ve düzenlemeleri yapmak, İdare Merkezi ve Merkez Şube işlemlerine ilişkin muhasebe kayıtları ile kanunen tutulması zorunlu defterleri tutmak ve muhafaza etmek, personelin maaş, ücret ve özlük haklarına ilişkin ödeme ve tahsilat işlemlerini yapmakla sorumludur. Muhasebe ve finansal raporlama konularında Uluslararası Finansal Raporlama Sistemi vb. uluslararası uygulamaları takip ederek bu yönde çalışmalar yapmak, Merkez Bankası'nın mali yıl bütçesini hazırlamak, uygulamak, takip etmek ve bilanço, parasal tablolar ve Başkanlık tarafından talep edilen diğer raporları ve vaziyetleri hazırlamak da bu müdürlüğün görevleri arasında yer almaktadır.

Kurumsal Hizmetler Müdürlüğü

Kurumsal Hizmetler Müdürlüğü, Yönetim Kurulu kararı alınması gereken konulara ilişkin birimler tarafından hazırlanan müzekkere ve eklerini incelemek ve bunları gündemin belirlenmesi amacıyla Başkan'ın bilgisine sunmak, Yönetim Kurulu toplantı gündemini hazırlamak, Resmî Gazete'de yayımlanması gereken kararlar ile diğer düzenlemelerin Başbakanlığa gönderilmesine ilişkin işlemleri yapmak, Yönetim Kurulu'nun sekretarya hizmetlerini yürütmek ve Merkez Bankası'nın uluslararası kuruluşlar ile kurumsal ilişkilerini düzenlemekle yükümlüdür. Ayrıca, Merkez Bankası politikalarının ve uygulamalarının kamuoyuna duyurulmasını, tanıtılmasını ve kamuoyunda doğru algılanmasını sağlamak, Merkez Bankası'nın görev, yetki ve sorumluluk alanına giren tüm mevzuatın ve mevzuat gereği duyurusu yapılması gereken işlemlerin Merkez Bankası resmi internet sitesinde yayınlanmasını sağlamak, Merkez Bankası tarafından düzenlenmesi öngörülen konferans, seminer, çalıştay ve benzeri toplantıları organize etmek ve Merkez Bankası'nın kültür, sanat, çevre ve sosyal etkinliklerini planlamak da görevleri arasında yer almaktadır.

İnsan Kaynakları ve Destek Hizmetleri Müdürlüğü

İnsan Kaynakları ve Destek Hizmetleri Müdürlüğü, personelin ücret ve diğer mali haklarına ilişkin düzenlemeler yapmak, performans değerlendirme yöntemlerini geliştirmek ve uygulamak, emeklilik ile ilgili işlemleri yürütmek, Merkez Bankası Başkan, Başkan Yardımcıları, Yönetim Kurulu üyeleri ve personelin atama, özlük, emeklilik ve benzeri işlemlerini yürütmek, personelin performansını değerlendirme ölçütleri ile meslek ilkelerinin tespitine yönelik çalışmaları diğer birimlerle işbirliği içinde oluşturmak ve Merkez Bankası'nın mal ve hizmet alım satımı ile ihale, haberleşme, arşiv, güvenlik, iç hizmet işlerini yürütmek ve gerekli düzenlemeleri yapmakla sorumludur. Merkez Bankası personelinin eğitim ihtiyaçlarının tespiti ve genel eğitim politikasının oluşturulmasına yönelik çalışmaları yürütmek, Banka'nın teşkilat şemasını hazırlamak, birimlerin yetki görev ve sorumluluklarını düzenlemek ve iş verimliliğinin artırılması için çalışmalar yapmak da görevleri arasındadır.

Merkez Şube ve Operasyon Müdürlüğü**Dr. Ahmet Erülgen****Müdür (v.)**

Merkez Şube ve Operasyon Müdürlüğü, Banka mevzuatı ile Başkanlık ve birimler tarafından verilecek talimatlar doğrultusunda kredi, kambiyo, cari hesap, takas, çek yasaklıları, zaman aşımına uğrayan mevduatın takibi, para nakilleri, vezne ve şube işlemlerini yürütmekte ve söz konusu işlemlerin muhasebe kayıtlarını tutmakla sorumludur. Ayrıca Merkez Bankası tarafından yapılacak her türlü bankacılık işlemlerinde uygulanacak komisyon ücret ve masrafları tahsil etmek, Merkez Bankasının Türk Lirası ve döviz mevduat hesaplarından yapılacak nakden ve hesaben ödemeler ile mevduat, havale ve senet tahsili işlemlerini yapmak, reeskont kredilerine ilişkin verilen talimatları yerine getirmek, hazine hesaplarıyla ilgili işlemleri yürütmek, düzenlemek ve takip etmek, hazinenin talimatları doğrultusunda işlemleri yürütmek, ödeme sistemleri ile ilgili operasyon işlemlerini yürütmek görevleri arasındadır.

KAYNAKLAR

2. KAYNAKLAR

2.1 İnsan Kaynakları

KKTC Merkez Bankası personelinin hak ve yükümlülükleri, KKTC Cumhuriyet Meclisi'nin 16 Temmuz 1987 tarihli birleşiminde kabul olunan 57/1987 sayılı KKTC Merkez Bankası Teşkilât Yasası ile düzenlenmiştir. 57/1987 sayılı yasada, 06 Aralık 2016 tarihinde yürürlüğe giren 45/2016 sayılı değişiklik yasası ile yapılan düzenlemeler sonucunda, KKTC Merkez Bankası Teşkilât Yasası'na yeni kadrolar eklenmiş ve 101 olan mevcut kadro sayısı 205'e yükselmiştir. Buna göre, KKTC Merkez Bankası'nın faaliyetleri, İdare Merkezi ve Merkez Şube'de istihdam edilen yöneticilik, genel bankacılık hizmetleri, mesleki ve teknik hizmetler ile bedeni hizmetleri gerektiren yardımcı hizmetler sınıflarına atanan sürekli personel tarafından yürütülmektedir.

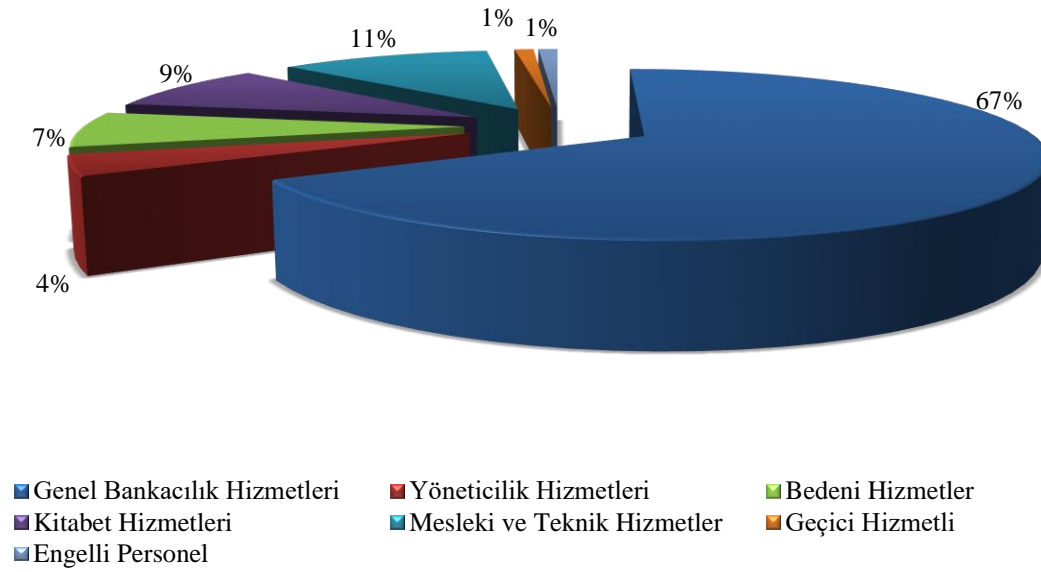
2.1.1 Kadro ve Personel Durumu

Merkez Bankası'nın kadro sayısı, KKTC Merkez Bankası Teşkilat Yasası ile 205 olarak belirlenmiştir. Bu sayıya sözleşmeli olarak görev yapan Başkan ve Başkan Yardımcıları da dâhildir. 2023 yılı faaliyet dönemi sonu itibarıyla, kadrolu statüde görev yapan personel sayısı 114'tür. Kadrolu personel sayısına "Engellileri Koruma, Rehabilite ve İstihdam" yasası çerçevesinde istihdam edilen 2 personel ve 1 geçici personel ilave edildiği zaman, 2022 yılı sonu itibarıyla 118 olan Banka'nın toplam personel sayısı, 2023 sonu itibarıyla 117'ye düşmüştür. 2023 yılı faaliyet dönemi içinde 4 çalışmamız emekliye ayrılmış, 4 çalışmamız görevinden istifa etmiştir. 2023 yılı içinde 5'i kadrolu, 1'i geçici, 1'i "Engellileri Koruma, Rehabilite ve İstihdam" yasası çerçevesinde olmak üzere 7 yeni personel istihdamı gerçekleşmiştir.

Merkez Bankası personelinin hizmet gruplarına göre dağılımı incelendiğinde, 2023 yılsonu itibarıyla, Banka'nın 117 personelinin yüzde 4'ü yöneticilik hizmetleri sınıfında, yüzde 67'si genel bankacılık hizmetleri sınıfında, yüzde 9'u kitabet hizmetleri sınıfında, yüzde 11'i mesleki ve teknik hizmetler sınıfında, yüzde 7'si bedeni hizmet gerektiren yardımcı hizmetleri sınıfında ve yüzde 1'i 64/1993 sayılı Engellileri Koruma, Rehabilitasyon ve İstihdam Yasası altında istihdam edilen personel olarak görev yapmaktadır.

Grafik 2.1 Personelin Hizmet Sınıflarına Göre Yüzde Dağılımı

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

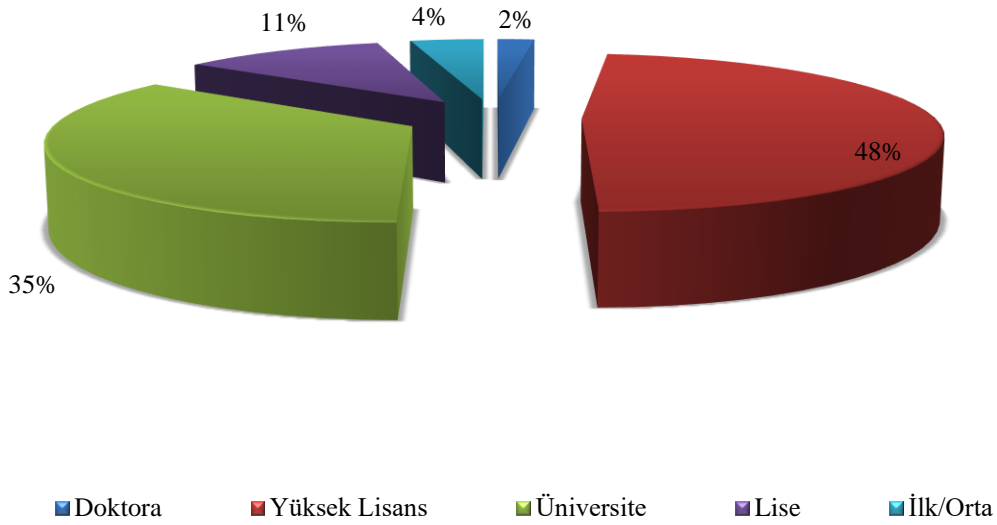
Personelin eğitim düzeylerine göre dağılımı incelendiğinde; 2023 yılsonu itibarıyla, toplam 117 personelin 3'ü doktora, 56'sı yüksek lisans, 38'i lisans, 2'sinin ise ön lisans derecesine sahip olduğu görülmektedir. Geriye kalan personelin 13'ü lise, 5'i ilk ve ortaokul mezunudur.

Doktora eğitim düzeyine sahip personelin 2'si yöneticilik hizmetleri sınıfında iken, biri II. sınıf Bilişim Memuru olarak görev ifa etmektedir. Yüksek lisans eğitim düzeyindeki 56 personelin 1'i yöneticilik, 4'ü mesleki ve teknik hizmetler sınıfı, 49'u genel bankacılık hizmetleri, 2'si de kitabet hizmetleri sınıfındaki elemanlardan oluşmaktadır. Lisans diploması sahibi 38 personelin 1'i yöneticilik, 8'i mesleki ve teknik hizmetler sınıfı, 20'si genel bankacılık hizmetleri, 8'i kitabet hizmetleri sınıfı, 1'i yardımcı hizmetler sınıfında çalışmaktadır. Ön lisans mezunu 2 personelimiz genel bankacılık hizmetleri sınıfında hizmet vermektedir. Lise mezunu 13 personelin 7'si genel

bankacılık hizmetleri, 1'i kitabet hizmetleri, 3'ü yardımcı hizmetler sınıfında görev ifa etmekte, 2 personel ise 64/1993 sayılı Engellileri Koruma, Rehabilite ve İstihdam Yasası çerçevesinde istihdam edilmiş olup, engelli personel olarak hizmet vermektedir. İlköğretim ve ortaokul mezunu toplam 4 personel yardımcı hizmetler sınıfında görev yapmaktadır.

2023 yılsonu itibarıyla, personelin eğitim düzeyine göre dağılımı incelendiğinde; doktoralı personel sayısının toplam içindeki payı yüzde 2, yüksek lisanslı personel sayısının payı yüzde 48, üniversite mezunu personelin payı yüzde 35, lise mezunu payı yüzde 11, ilk ve ortaokul mezunlarının payı ise yüzde 4'tür.

Grafik 2.2 Personelin Eğitim Düzeyine Göre Yüzde Dağılımı

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

2.1.2 Eğitim Faaliyetleri

Banka personelinin gelişimi ve Banka uygulamalarının uluslararası standartlara yükseltilmesi açısından büyük önem verilen eğitim faaliyetleri 2023 yılında da devam etmiştir. Bu çerçevede Türkiye Bankalar Birliği (TBB) tarafından düzenlenen çevrimiçi eğitimlere 66 personel, İngiltere Merkez Bankası tarafından düzenlenen çevrimiçi eğitimlere 9 personel katılmıştır. Bunun yanı sıra Çekya Merkez Bankası tarafından düzenlenen yurt dışı eğitimlere 1 personel yerinde katılım sağlamış,

11 personel de Kuzey Kıbrıs Bankalar Birliği (KKBB) tarafından düzenlenen eğitimlere katılım sağlamıştır.

2023 yılında eğitim faaliyetleri kapsamında, çevrim içi, yüz yüze ve yurt içi olarak gerçekleştirilen eğitim programlarına yöneticilik hizmetleri sınıfından 20, genel bankacılık hizmetleri sınıfından 43, kitabet hizmetleri sınıfından 5, mesleki ve teknik hizmetler sınıfından 18, engelli personel sınıfından 1 kişi iştirak etmiştir.

Tablo 2.1 Eğitim Programlarına Katılan Personel Sayısı

	Yurt İçi		Yurt Dışı	
	2022	2023	(92 çevrimiçi, 1 yüz yüze)	(75 çevrimiçi, 1 yüz yüze)
Yöneticilik Hizmetleri Sınıfı	-	2	16	18
Genel Bankacılık Hizmetleri Sınıfı	-	8	56	35
Kitabet Hizmetleri Sınıfı	-	-	8	5
Yardımcı Hizmetler Sınıfı	-	-	-	-
Geçici Personel	-	-	-	-
Engelli Personel	-	-	-	1
Mesleki ve Teknik Hizmetler Sınıfı	-	1	13	17
Toplam	-	11	93	76

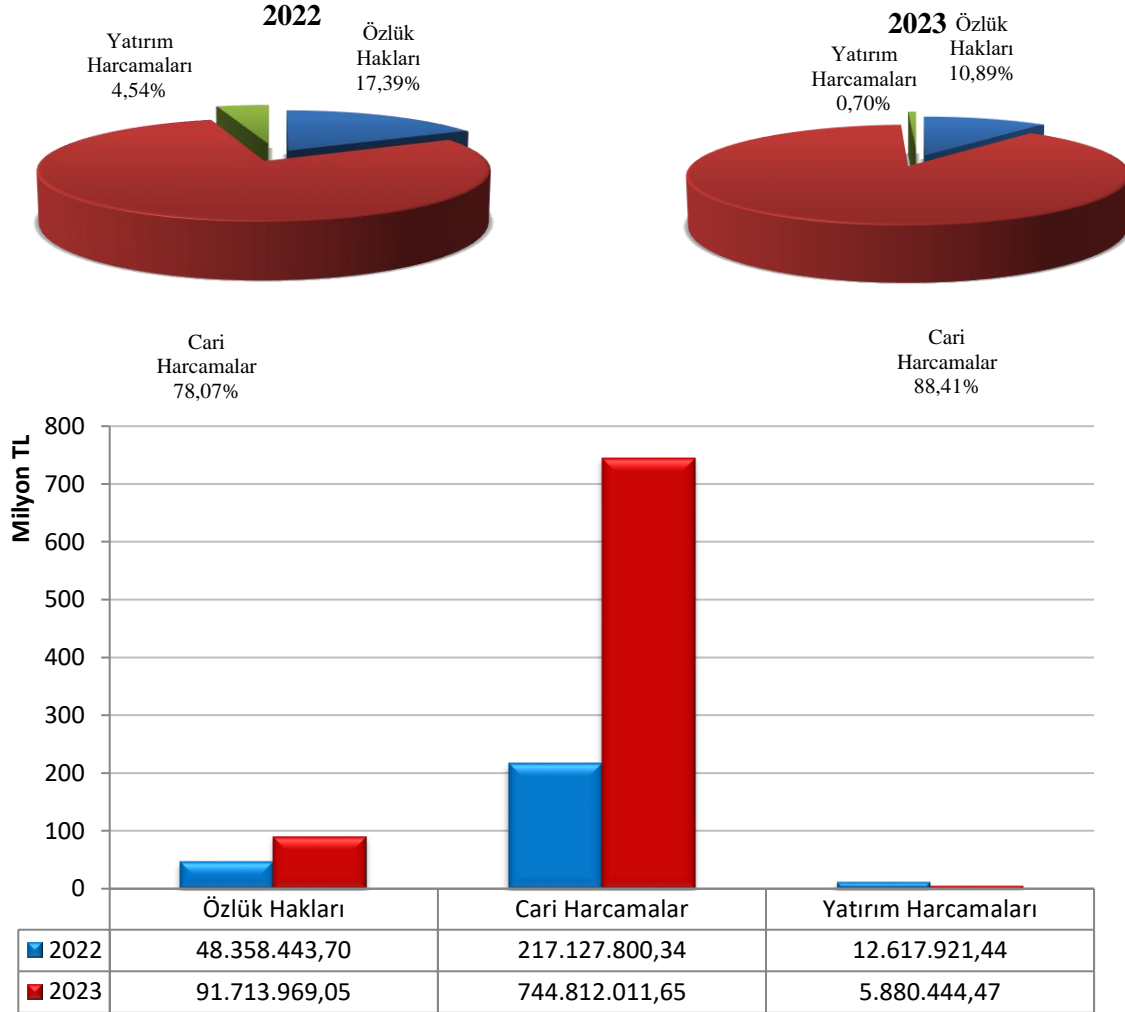
Kaynak: KKTC Merkez Bankası

2.2 Mali Kaynaklar

KKTC Merkez Bankası Yönetim Kurulu, bütçe harcama cetvellerinde saptanan hizmet ve faaliyetlerin yürütülmesi için 19 Aralık 2022 tarihli ve 1316 sayılı karar ile Banka'nın 2023 Mali Yılı Bütçesi'ni onaylamıştır. Banka konsolide bütçe harcamaları, cari harcamalar, özlük hakları ve yatırım harcamalarından oluşan üç ayrı başlık altında sınıflandırılmıştır.

2022 yılında Banka'nın toplam bütçe harcaması 278,1 milyon TL iken, 2023 yılında bu rakam yüzde 203 artarak 842,4 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2023 yılında Banka bütçesinin yüzde 88'i olan 744,8 milyon TL cari harcamalara, yüzde 11'i olan 91,7 milyon TL ise özlük haklarına kullanılmıştır. 2022 yılında bütçe harcamalarının yüzde 78'i cari harcamalar, yüzde 17'si ise özlük hakları için kullanılmıştı.

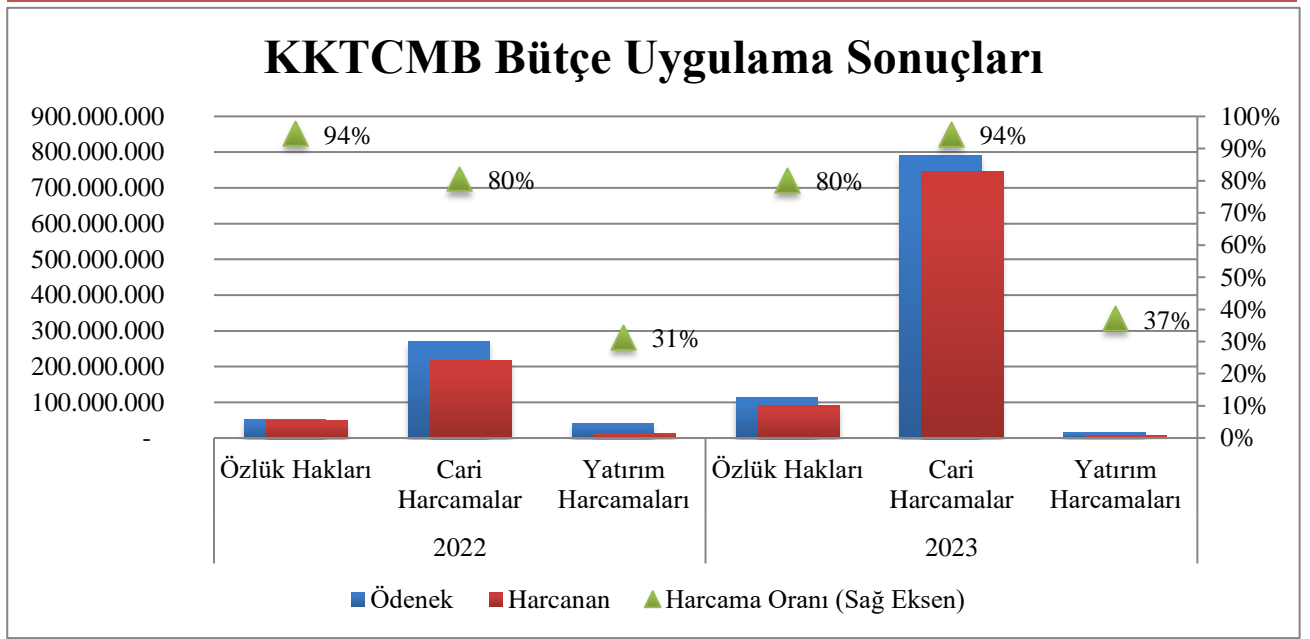
Grafik 2.3 Konsolide Bütçe Harcamaları

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Banka'nın bütçe uygulama sonuçlarına göre, 2022 yılında özlük hakları için ayrılan ödeneklerin harcama oranı yüzde 94 iken, cari harcamalarda bu oran yüzde 80, yatırım harcamalarında ise yüzde 31 olarak gerçekleşmiştir. 2022 Mali Yılı Bütçesi'nde ayrılan ödeneklerin toplam harcama oranı yüzde 77 seviyesindeydi. 2023 yılı bütçesinde ayrılan ödeneklerin harcama oranı özlük hakları kaleminde yüzde 80, cari harcamalarda yüzde 94 ve yatırım harcamalarında yüzde 37 olarak gerçekleşmiştir. 2023 Mali Yılı Bütçesi'nde ayrılan ödeneklerin toplam harcama oranı yüzde 92 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 2.4 Bütçe Uygulama Sonuçları

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

2.3 Teknik Kaynaklar

Proje ve yazılım geliştirme ve bakım hizmetleri kapsamında, Banka'ya kazandırılan idari ve operasyonel uygulamalar ile Banka'nın yetkinliği artırılmıştır. Bankamızın faaliyetleri için ihtiyaç duyulan donanım ve yazılımların tedarik çalışmaları tamamlanmış ve ilgili birimlere kurulumları gerçekleştirilmiştir. Bunların yanı sıra, bu hizmetler kapsamında uygulamaların bakım ve güncellemeleri düzenli olarak yapılmıştır.

Ayrıca, Banka'ya yapılacak münhal başvurularının internet üzerinden elektronik ortamda alınması, başvuruların bilgisayar ortamına kaydedilmesi ve raporlamasının hızlı bir şekilde yapılabilmesi için Münhal Başvuru Sistemi oluşturulmuştur.

Bunlara ek olarak, Türk Lirası, Amerikan Doları, Avro ve İngiliz Sterlini olmak üzere dört farklı para cinsinden yurtiçi para transferi yapılmasını sağlayan Elektronik Ödeme Sistemi'nin 7/24 kesintisiz bir şekilde çalışması için geliştirme çalışmalarına devam edilmiştir.

TMSFİF Muhasebe Sistemi, KGF Muhasebe Sistemi ve Kredi Faiz Destek Fonu Muhasebe Sistemi devreye alınarak uygulamaların bakım ve güncellemeleri yapılmıştır.

FAALİYETLER

3. FAALİYETLER

KKTC Merkez Bankası'nın 2023 yılına dair faaliyetleri, raporun bu bölümü içerisinde özetlenmiştir.

3.1 Politika Araçları

KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 4. maddesinde belirtildiği üzere, bankanın temel amacı kalkınma planları ve yıllık programlara uygun olarak, ekonomik gelişmeye yardımcı olacak biçimde para-kredi politikalarını uygulamak, bankacılık sistemini düzenlemek ve denetlemektir.

Söz konusu temel amaç doğrultusunda, bankanın para-kredi politikaları ile ilgili yetki ve görevleri yasanın 5. maddesinde, Banka Yönetim Kurulu'nun yetki ve görevleri ise 11. maddesinde düzenlenmiştir. Bu konularla ilgili politikalar 22, 23 ve 24. maddelerde, işlem ve uygulamalar ise 31, 32, 33, 34, 35. maddeler ile geçici 2, 3, 4, 5 ve 7. maddelerde açıkça belirtilmiştir. Ayrıca banka, yasada mevcut bu maddelere istinaden mevzuatın kendisine verdiği görev ve yetkilere dayanarak krediler, yasal karşılıklar, faiz oranları, reeskont işlemleri, Merkez Bankası senetleri, ödeme sistemleri, bankalararası para piyasası konularında gerekli düzenlemeleri yapmakta ve tedbirleri almaktadır.

Para Politikası Araçları

Para politikası araçları doğrudan ve dolaylı olmak üzere iki kısma ayrılmaktadır. KKTC Merkez Bankası para politikası aracı olarak genellikle reeskont penceresi (kredi) işlemleri, yasal karşılık oranları ile disponibilite uygulamasından oluşan dolaylı araçları kullanmaktadır. Bunun yanında 2009 yılından itibaren Bankalararası Para Piyasası (BPP) oluşturularak dört para cinsinde, bankacılık sektörünün günlük likiditeye ulaşması ve fazla likiditenin plase edilmesi olanağı sağlanmıştır. 2014 yılından itibaren ihracına başlanan Merkez Bankası senetleri ile sektöre likit kaynaklarını değerlendirebileceği bir para politikası aracı sunulmuştur.

Dolaylı Politika Araçları:

a. Reeskont Penceresi (Kredi İşlemleri)

KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 31. maddesi kısa vadeli senet ve vesikaların reeskonta ve avansa kabulüne ilişkin Merkez Bankası yetkilerini düzenlemektedir. Buna göre banka;

- ❖ Vadelerinin bitimine en çok dokuz ay kalmak koşuluyla turizm, eğitim, sanayi, maden ve tarım işleriyle uğraşan gerçek veya tüzel kişilerin, bankalara tevdi edilecek ticari senetlerini,
 - ❖ Vadelerinin bitimine en çok dört ay kalmak koşuluyla diğer kişilerin bankalar tarafından tevdi edilecek ticari senet ve vesikalarını,
 - ❖ Küçük sanat erbabı ve kooperatiflerin kredi gereksinimlerini karşılamak üzere bankalar tarafından, vadelerine en çok dokuz ay kalmış olmak koşuluyla tevdi olunacak senetlerini,
- reeskonta kabul etmektedir.

Bu bağlamda Banka'nın Türk Lirası reeskont kredi faiz oranlarında 2023 yılı içerisinde 3 kez değişikliğe gidilmiştir. 27 Kasım 2023 tarihli Yönetim Kurulu kararı ile belirlenen reeskont kredi faiz oranları aşağıdaki tabloda verilmektedir. 2023 yılı sonunda Türk Lirası reeskont faiz oranları yüzde 40,75 – 50 aralığındadır. Buna göre, Türk Lirası ticari reeskont kredi faiz oranı yüzde 50, sanayi, ihracat, turizm, eğitim ve tarım sektörleri reeskont kredileri faiz oranı yüzde 42,75'tir. Küçük esnafa kullanılan reeskont kredi faiz oranı yüzde 40,75'tir. Yabancı para reeskont kredilerine uygulanan faiz oranları da yüzde 4'ten yüzde 5'e yükseltilmiştir. Döviz mukabili avans faiz oranı TL'de yüzde 42, yabancı para ise yüzde 5 olarak uygulanmaktadır.

Tablo 3.1 Reeskont Faiz Oranları

Reeskont Faiz Oranları

	TL	ABD doları	Avro	Sterlin
Ticari	50,00	5,0	5,0	5,0
Sanayi	42,75	5,0	5,0	5,0
İhracat	42,75	5,0	5,0	5,0
Turizm	42,75	5,0	5,0	5,0
Eğitim	42,75	5,0	5,0	5,0
Tarım	42,75	-	-	-
Küçük Esnaf	40,75	-	-	-
Döviz Mukabili Avans	42,00	5,0	5,0	5,0

Kaynak: KKTC Merkez Bankası (31.12.2023 itibarıyla)

2023 yılında Banka'nın reeskont ve avans işlemleri kapsamında kredi kullandırımı olmamıştır.

b. Disponibilite ve Yasal Karşılık Uygulamaları

41/2001 sayılı KKTCMB Yasası'nın 23 (1) maddesi gereğince, bankaların tesis etmeleri gereken genel disponibiliteye ilişkin esas ve usuller ile bankaların taahhütlerine karşılık bulundurmaları gereken genel disponibilitenin en düşük oranı Banka tarafından çıkarılan tebliğle belirlenmektedir.

26 Şubat 2013 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Genel Disponibilite Tebliği'ne göre, bankaların taahhütlerine karşılık bulundurmaları gereken asgari oran yüzde 10'dur. Ancak bankalar, yurt dışındaki bankalarda bulundurdukları paraların ve yurt dışından satın aldıkları menkul kıymetlerin toplamının özkaynaklarını aşması halinde, kademeli şekilde farklı oranlarda disponibilite tutmakla yükümlüdürler.

Tablo 3.2 Disponibilite Oranları

Yurt dışındaki bankalarda bulundurulan paralar + yurt dışından satın alınan menkul kıymetlerin toplam miktarı,	Özkaynaklarının	1 katını aşması halinde	12 %
		2 katını aşması halinde	14 %
		3 katını aşması halinde	16 %
		4 katını aşması halinde	18 %
		5 katını aşması halinde	20 %

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

2023 yıl sonu itibarıyla gerçekleşen ortalama disponibilite oranlarına göre, kamu eliyle yönetilen bankalar tutulması gereken ortalama asgari oranın 9,59 puan, özel sermayeli bankalar 14,08 puan ve şube bankaları 17,47 puan üzerinde disponibl değer bulundurmaktadır. Bankacılık sektörünün ortalama gerçekleşen disponibilite oranı, tutulması gereken ortalama asgari disponibilite oranının 14,60 puan üzerindedir.

Banka, 41/2001 sayılı Yasa'nın 23. maddesi uyarınca, yasal karşılığa tabi yükümlülükler ve yasal karşılığın yatırılma zamanı ile gerektiğinde ödenecek faiz dâhil olmak üzere uygulama esas ve şartlarını da belirlemektedir. Banka Yönetim Kurulu'nun 27 Aralık 2019 tarih ve 1072 sayılı Kararı ile belirlenmiş olan yürürlükteki yasal karşılık oranları aşağıda verilmektedir.

Tablo 3.3 Yasal Karşılık Oranları

	TP	YP	Kıymetli Maden
Üç aya kadar vadeli mevduatlarda (üç ay dâhil)	8,00	8,00	0
Üç aydan uzun altı aya kadar vadeli mevduatlarda (altı ay dâhil)	7,00	7,00	0
Altı aydan uzun bir yıla kadar vadeli mevduatlarda (bir yıl dâhil)	6,00	6,00	0
Bir yıldan uzun vadeli mevduatlarda	5,00	5,00	0
Mevduat hariç diğer yükümlülüklerde	8,00	8,00	0

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC’de faaliyet gösteren bankaların 2022 ve 2023 yılsonlarında KKTC Merkez Bankası nezdindeki toplam yasal karşılık bakiyeleri Tablo 3.4’te gösterilmektedir.

Tablo 3.4 Yasal Karşılık Bakiyeleri (x Bin)

	Aralık 2022	Aralık 2023
TL	1.340.551	2.272.981
ABD doları	85.390	97.531
Avro	75.045	88.335
Sterlin	158.149	186.739
Toplam TL Karşılık	7.989.843	14.724.636

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

2020 yılı içerisinde uygulamaya konulan Kredi Faiz Destek Fonu (KFDF) ve Kredi Garanti Fonu (KGF) garantili kredi programları kapsamında kullanılan kredilerin yasal karşılık tutarlarından indirilmesi uygulamasına 2023 yılında da devam edilmiştir.

17 Mayıs 2023 tarih ve 1341 sayılı Banka Yönetim Kurulu kararıyla bankaların KKTC Merkez Bankasınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde kullandıkları konut kredileri için yasal karşılık kararında yapılan değişiklikle 341.312.093 TL; buna ek olarak 2023 yılından önce KGF Portföy Programları için 332.480.803 TL olmak üzere, Aralık 2023 itibarıyla, bankaların Merkez Bankası nezdinde tutmakla yükümlü oldukları Türk Lirası yasal karşılık bakiyelerinden 673.792.896 TL bankalara iade edilmiştir.

Tablo 3.5 Türk Parası Yasal Karşılıklar (31/12/2023)

Tesis Edilmesi Gereken TRY Tutarlar	KFDF ve KGF Kapsamında Kullanılan Krediler İçin Yapılan İade	ROM Opsiyonu	Tesis Edilen TRY Tutarlar
3.072.239.150	673.792.896	125.465.207	2.272.981.047

c. Rezerv Opsiyon Mekanizması (ROM)

KKTC Merkez Bankası 15 Mart 2018 tarih ve 990 sayılı Yönetim Kurulu kararı ile bankalara ROM kapsamında, KKTC Merkez Bankası nezdinde bulundurulması gereken Türk Lirası yasal karşılık tutarının yüzde 10’u oranındaki kısmını yabancı para (ABD doları, avro, sterlin) ile tesis etme imkânı sağlamıştır 2023 yılında ROM’dan yararlanan banka sayısı 12’dir. 2023 yılında Türk Lirası yerine tesis edilen yabancı para oranı yüzde 5,71 ve 146,66 milyon TL büyüklüğündedir.

d. Yasal Karşılık Faiz Oranları

Banka Yönetim Kurulu, bankaların Banka nezdindeki yasal karşılık mevcutlarına uygulanan faiz oranlarında 2023 yılında iki defa değişikliğe gitmiş olup, söz konusu değişiklikler aşağıdaki tabloda sunulmaktadır.

Tablo 3.6 Türk Lirası ve Döviz Mevduatı Yasal Karşılıklarına Uygulanan Faiz Oranları

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi			
	TL	\$	€	£
26.07.2023	6,00	0,75	0,50	0,65
01.12.2023	15,00	1,00	0,75	1,00

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

e. Mevduat Faiz Oranları

2023 yılında Banka, nezdindeki faize tabi mevduat hesaplarına uygulanacak faiz oranlarında üç defa değişikliğe gitmiş olup, söz konusu değişiklikler aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 3.7 Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi			
	TL	\$	€	£
26.07.2023	20,25	1,50	1,00	1,25
11.10.2023	26,00	1,50	1,00	1,25
01.12.2023	36,00	2,00	1,25	2,00

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Doğrudan Politika Araçları:

Banka, bankaların kısa vadeli likidite ihtiyaçlarının karşılanması, likidite fazlalığının sterilize edilmesi ve kârlılığının artırılması amacıyla;

- ❖ Merkez Bankası senet ihracı
- ❖ Bankalararası Para Piyasası enstrümanlarını kullanmaktadır.

a. Merkez Bankası Senetleri

41/2001 sayılı Merkez Bankası Yasası'nın Merkez Bankası'na verdiği yetkiler doğrultusunda, bankacılık sektöründe oluşan dönemsel likidite fazlalıklarının sterilizasyonu, ekonominin genel likiditesinin etkin bir şekilde düzenlenmesi ve finansal piyasaların derinliğinin artırılması amacıyla, Merkez Bankası senedi ihracı gerçekleştirilmektedir. Banka, 2023 yılı içerisinde 6 adet ABD doları, 11 adet avro ve 26 adet sterlin olmak üzere toplam 43 adet senet ihraç ihalesi düzenlemiştir. 31 Aralık 2023 itibarıyla vadesi dolmamış senetlerin para cinslerine göre dağılımları aşağıdaki gibidir:

Tablo 3.8 31.12.2023 İtibarıyla Vadesi Gelmemiş Merkez Bankası Senetleri

Vade	TL	ABD doları	Avro	Sterlin
1-3 Ay	-	72.500.000	164.550.000	433.850.000

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

b. Bankalararası Para Piyasası

KKTC Merkez Bankası, para arzını ve ekonominin likiditesini düzenlemek amacıyla Eylül 2009 tarihinden itibaren Bankalararası Para Piyasası (BPP) işlemlerini gerçekleştirmektedir. Bankalar piyasadan, Banka Yönetim Kurulu tarafından belirlenen global limit üzerinden, aktif büyüklüklerine göre tahsis edilen borç alabilme limitleri dâhilinde öngörülen teminatları sağlamak suretiyle borçlanabilmektedirler. Banka Yönetim Kurulu 3 Mayıs 2023 tarihli ve 1340 sayılı kararı ile Bankalararası Para Piyasası (BPP) işlemleri için global limit tutarını 2 milyar 500 milyon TL veya muadili döviz olarak belirlemiştir.

15 Şubat 2022 tarihinde yürürlüğe giren “Bankalararası Para Piyasası (BPP) ABD Doları Teminat Karşılığı Türk Lirası İşlemler Talimatı” ile bankacılık sektörüne daha uygun maliyetle Türk Lirası likidite sağlanması amacıyla ABD Doları teminatı karşılığında 1 hafta ve 2 haftalık vadelerde borçlanma olanağı sağlanmıştır. 2023 yılı içerisinde 10 banka ABD Doları teminatı karşılığı toplam 6.326 Milyon TL tutarında finansman elde etmişlerdir. Banka, Yönetim Kurulu'nun 12 Ekim 2023 tarihli 1364 sayılı kararı ile ABD Doları Teminat Karşılığı Türk Lirası İşlemleri talimatının yürürlükten kaldırılmasına karar vermiştir.

31 Aralık 2023 tarihi itibarıyla BPP çerçevesinde gerçekleştirilen vadesi henüz dolmamış işlemlerin toplamları aşağıda verilmektedir:

Tablo 3.9 Bankalararası Para Piyasası İşlemleri

Vade	TL	ABD doları	Avro	Sterlin
Gecelik	10.477.650.000.-	206.575.000-	188.775.000.-	227.000.000-
1 Hafta	45.100.000.-	-	1.600.000.-	1.350.000-
2 Hafta	-	-	-	-
1 Ay	-	-	-	-
3 Ay	-	-	-	-
6 Ay	-	-	-	-

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

3.2 Düzenleme Faaliyetleri

Banka, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası, 41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası, 41/2008 sayılı Uluslararası Bankacılık Birimleri Yasası, 31/2020 sayılı Tüketici Kredileri Yasası, 43/2020 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri ile Tefeciliğin Önlenmesine İlişkin Yasa ve 58/2014 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Yasası'nın kendisine verdiği yetkiler doğrultusunda uluslararası uygulamaları da dikkate alarak düzenlemeler yapmaktadır.

Banka'nın düzenleme görevleri kapsamında 2023 yılında gerçekleştirmiş olduğu faaliyetler, aşağıdaki başlıklar altında ayrıntılı olarak sunulmaktadır.

Düzenlemeler

a. Üstlenilen Risklere İlişkin (Değişiklik) Tebliğleri

62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 38, 39, 40, 41 ve 44'üncü maddelerinin Banka'ya verdiği yetkiye dayanarak çıkarılan "Üstlenilen Risklere İlişkin (Değişiklik) Tebliği" 13 Ekim 2023 tarih ve 214 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Tebliğ değişikliği ile;

- Esas tebliğin 9(2)(A) ve 11(1) maddesindeki tutarlar yeniden belirlenmiştir.
- Esas tebliğin 16(3)(A)(a) alt bendi yeniden düzenlenerek, özkaynağın yüzde otuzuna kadar yasal sınırlar içinde olan işlemler arasına, Tebliğin Tablo 1'inde yer alan dikkate alınma oranı sıfır olan işlemler eklenmiştir.
- Esas tebliğin 17(2) maddesine (Ç) bendi eklenerek büyük risk sınırının hesabında donuk alacaklar için ayrılan özel karşılık tutarlarının, risk tutarından indirilmesi hükme bağlanmıştır.

b. Muhasebe Sistemleri ile Belgelerin Saklanması (Değişiklik) Tebliği

62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 26, 31, 50, 53 ve 60'uncü maddelerinin Banka'ya verdiği yetkiye dayanarak çıkarılan "Muhasebe Sistemleri ile Belgelerin Saklanması (Değişiklik) Tebliği" 25 Nisan 2023 tarih ve 87 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Tebliğ değişikliği ile, Esas Tebliğ'in 17(1) fıkrası değiştirilerek, KKTC'de faaliyet gösteren bankaların, kamuya açıklanacak solo ve konsolide finansal raporlarını Merkez Bankası'na tevdi etmek zorunda oldukları tarihin banka bazında uzatabileceği hükme bağlanmıştır.

c. Tüketici Kredileri (Değişiklik) Tebliği

31/2020 sayılı Tüketici Kredileri Yasası'nın 22'nci maddesinin Banka'ya verdiği yetkiye dayanarak çıkarılan "Tüketici Kredileri (Değişiklik) Tebliği" 31 Ağustos 2023 tarih ve 177 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Tebliğ değişikliği ile Esas Tebliğin 8'inci ve 9'uncü maddeleri değiştirilmiştir. Esas Tebliğ 9(1) maddesinde yapılan değişiklikle vadesi gelmemiş bir veya birden çok taksitin ödenmesi veya kredinin tamamının erken ödenmesi durumunda yapılması gereken indirim uygulamasını içeren örnekler Tebliğin Ek-4 ve Ek-5'ine eklenmiştir.

d. Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin (Değişiklik) Tebliği

62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 46(1)(B), 48 ve 49'uncü maddelerinin Banka'ya verdiği yetkiye dayanarak çıkarılan "Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin (Değişiklik) Tebliği" 15 Şubat 2023 tarih ve 39 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Tebliğ değişikliği ile Esas Tebliğ'in 5'inci maddesine (15)'inci fıkra eklenerek, gayrimenkulün birinci derece ipoteği karşılığı verilen ticari amaçlı kredilere yüzde elli risk ağırlığı uygulanabilmesi için gereken şartlar belirlenmiş ve bunların sağlandığına ilişkin hazırlanacak mali tahlil ve istihbarat raporlarının banka nezdinde denetime hazır bulundurulması ve her yıl en az bir kez yeniden gözden geçirilmesi gerektiğine dair madde eklenmiştir. Ayrıca, Esas Tebliğin 5'inci maddesine bağlı Ek 1 değiştirilmiş ve esas Tebliğe geçici 2. madde eklenmiştir.

e. Bağımsız Denetim Kuruluşlarına İlişkin (Değişiklik) Tebliği

62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 67'nci ve 70'inci maddesinin (2)'nci fıkrasının Banka'ya verdiği yetkiye dayanarak çıkarılan "Bağımsız Denetim Kuruluşlarına İlişkin (Değişiklik) Tebliği" 24 Ağustos 2023 tarih ve 172 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Tebliğ değişikliği ile Esas Tebliğin 14, 15, 18 ve 25. Maddelerinde değişikliğe gidilmiştir. Esas Tebliğin 14(1) maddesinde yapılan

değişiklikle, Denetim Sözleşmelerinin bağımsız denetim kuruluşları tarafından Merkez Bankası'na gönderilmesi zorunluluğu kaldırılmıştır.

Esas Tebliğin 15(1) maddesine eklenen (F) bendi ile bağımsız denetim kuruluşunun, kuruluşa denetim dışı hizmet sunduğu hallerde, denetim dışı hizmetlerin niteliği ve ücret anlaşmaları ile denetimin bağımsızlığının korunmasının ne şekilde temin edildiğine ilişkin açıklamalara yer verilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

Esas Tebliğin 18 (1)'inci maddesi değiştirilerek, denetim kuruluşu ve denetçilerin denetimleri esasen ve şeklen bağımsız olarak gerçekleştirmesi gerektiği ve burada belirtilen "bağımsızlık" ifadesinin ne anlama geldiği açıklanmıştır. Esas Tebliğin 18(12) maddesi değiştirilerek kuruluşların bağlı ortaklıkları ile Merkez Bankası tarafından yetkilendirilen ve doğrudan ve /veya dolaylı olarak aynı hissedarlar tarafından kontrol edilen kuruluşların bir bütün olarak değerlendirilmesi yönünde ibare eklenmiş ve denetim dönemleri ile ilgili izlenecek yöntem belirlenmiştir. Esas Tebliğin 25(1) (E) maddesi değiştirilerek bağımsız denetim kuruluşlarının yetkilerinin geçici olarak kaldırılmasına ilişkin kurallar değiştirilmiştir.

3.3 İzin ve Uygulama Faaliyetleri

a. Sermaye, Hisse Payları ve Hissedar Değişiklik Takibi

Bankaların ve UBB'lerin hissedarları ve hisse payları ile ilgili veri tabanı, yapılan değişikliklerle birlikte güncellenmektedir. Diğer yandan gerek hissedar değişiklikleri gerekse de Yasada var olan eşikler çerçevesindeki izne tabi işlemlere, Banka Yönetim Kurulu onayının ardından izin verilmektedir.

b. Yönetim Kurulu Üyeleri ile Genel Müdür ve Genel Müdür Yardımcılarının Takibi

Bankalara ve UBB'lere atanan tüm yönetim kurulu üyelerinin, genel müdür ve genel müdür yardımcılarının, ilgili Yasa maddelerine uygunluğu incelenmiş ve sonuçları bankalara ve UBB'lere tebliğ edilmiştir.

c. Bankalarda İç Denetim, Risk Yönetimi, İç Kontrol ve Yönetim Sistemleri Tebliği Çerçevesinde Yapılan Atamaların Takibi

“Bankalarda İç Denetim, Risk Yönetimi, İç Kontrol ve Yönetim Sistemleri Tebliği” kapsamında atanan yöneticilerin ilgili Tebliğ kurallarına uygunluğu değerlendirilip, sonuçları bankalara bildirilmiştir.

d. Ana Sözleşme ve Tüzüklerin İncelenmesi

62/2017 sayılı Bankacılık Yasası gereği bankaların ana sözleşme ve tüzüklerinde yapacakları değişiklikler için KKTC Merkez Bankası’ndan onay almaları gerekmektedir. 2023 yılı içerisinde 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası çerçevesinde değişiklik talepleri incelenmiş ve uygun görülenler onaylanmıştır.

e. Banka Yönetim Kurulunun Bankalar, Faktoring Şirketleri, UBB’ler ve Yetkilendirilen Diğer Kuruluşlar ile İlgili Aldığı Kararlar

KKTC Merkez Bankası’nın yetkilendirdiği veya yetkisini iptal edebilme ehliyetine sahip olduğu tüm kuruluşlarla ilgili hususlar Banka Yönetim Kurulu tarafından değerlendirilmiş ve alınan kararlar ilgili kuruluşlara iletilmiştir.

f. Bankacılık Lisansı ve Faaliyet İzni Verilmesi

Bankalar, şirketler ve UBB’ler tarafından her yılın Ocak ayı sonuna kadar yatırılması gereken lisans ücretlerinin takibi yapılmış, lisans ücretini yatıran bankalara yazı ekinde lisans belgeleri gönderilmiştir.

g. Şube Açma İzni Verilmesi

62/2017 sayılı Bankacılık Yasası’nın 8’inci ve 9’uncu maddelerinin Bankaya verdiği yetkiye dayanarak 31 Ocak 2023 tarih ve 1320 sayılı Yönetim Kurulu kararı ile Denizbank A.Ş.’ye KKTC’de şube açma izni verilmiş, karar 17 Şubat 2023 tarih ve 41 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

h. Faaliyet İzni Verilmesi

62/2017 sayılı Bankacılık Yasası’nın 10’uncu maddesinin Bankaya verdiği yetkiye dayanarak 25 Temmuz 2023 tarih ve 1349 sayılı Yönetim Kurulu kararı ile Denizbank A.Ş.’ye faaliyet izni verilmiş olup, karar 27 Temmuz 2023 tarih ve 155 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

i. Faaliyet İzni İptali

2023 yılında, Bankaya müracaat eden ve faaliyetine son vermek isteyen Eurodeniz IBU Ltd.'in faaliyet izninin, 41/2008 sayılı Uluslararası Bankacılık Birimleri Yasası altında çıkarılmış olan Uluslararası Bankacılık Birimleri Tebliği'nin 22'nci maddesinin (3)'üncü fıkrası uyarınca iptal edilmesine, 14 Aralık 2023 tarih ve 1373 sayılı Banka Yönetim Kurulu kararı ile onay verilmiş olup, karar 18 Aralık 2023 tarih ve 259 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

j. Banka Yönetim Kurulu Tarafından Alınan Uyarı ve İdari Para Cezası Kararları

2023 yılında, Banka Yönetim Kurulu 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası ve 41/2009 sayılı Uluslararası Bankacılık Birimleri Yasası çerçevesinde on dokuz maddeye ilişkin savunma talep etmiş olup, bu konulardan altı tanesinin inceleme süreci 2024 yılına devrolmuş, dokuzu uyarılmış, dördüne idari para cezası verilmiştir.

k. Şikâyetler

Gerek kurumsal, gerek bireysel müşterilerin bankalar veya UBB'ler ile yaşadıkları ve Banka'ya bildirdikleri şikâyetler, bankalara ve UBB'lere iletilmiş ve müşterilerine müşteri hakları çerçevesinde geri bildirimler yapılmıştır. Bu çerçevede, uygulamada görülen eksiklikler takip edilip, gerekli önlemler alınmıştır.

l. Meclis Çalışmaları

Banka, 2023 yılında Resmi Gazete'de yayımlanan ve aşağıda yer alan Yasa Değişikliği, Yasa Gücünde Kararname ve Yasaların hazırlanmasına katkıda bulunmuştur:

- 13/2023 sayılı Döviz Kredilerinin Yapılandırılmasına İlişkin Yasa Gücünde Kararname (14 Haziran 2023 tarih ve 123 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)
- 56/2023 sayılı Kredi Kartı ve Banka Kartı ile Yapılan Perakende Mal ve Hizmet Alımlarına İade Yapılması (Değişiklik) Yasası (23 Ekim 2023 tarih ve 221 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)
- 61/2023 sayılı Tasarruf Mevduatı Sigortası ve Finansal İstikrar Fonu (Değişiklik) Yasası (31 Ekim 2023 tarih ve 228 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

3.4 Denetim Faaliyetleri

Banka'nın temel fonksiyonlarından biri olan denetim faaliyetleri, finansal istikrarı tehdit eden unsurların belirlenmesi, buna uygun politikaların geliştirilmesi ve bu suretle sağlıklı bir finans sisteminin muhafazası amacıyla yönelik yapılmakta ve finansal kuruluşların mali performanslarına ilişkin muhtelif göstergelerin incelenerek analiz edilmesini ve dönemsel raporlar düzenlenmesini içermektedir.

3.4.1 Gözetim – Uzaktan Denetim

KKTC Merkez Bankası, 62/2017 sayılı KKTC Bankacılık Yasası, 41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası ve 41/2008 sayılı Uluslararası Bankacılık Birimleri Yasası'nın ilgili maddelerinin kendisine verdiği yetkiler doğrultusunda bankalar ve uluslararası bankacılık birimleri ile ilgili uzaktan denetim faaliyetlerini yürütmektedir.

Bankacılık sektörü, Banka tarafından geliştirilmiş olan KKTC Bankalar Gözetim Sistemi kapsamındaki formlardan oluşan Tek Düzen Raporlama Paketi (TRP) aracılığıyla sektör ve banka bazında aylık olarak izlenmektedir. Gözetim faaliyetleri kapsamında aylık formların yanı sıra üç aylık ve yıllık raporlar da mevcut olup, buna ek olarak TRP kapsamında ihtiyaca yönelik olarak günlük ve haftalık raporlamalar da alınmaktadır. Banka bazında ve sektörel bazda hazırlanan raporlar Yönetim Kurulu'nca değerlendirilmektedir. Bunlara ek olarak bankaların yıl sonu mali raporları ile iç sistemler kapsamında üretilen yıllık raporlamaları da Gözetim faaliyetleri çerçevesinde takip edilip, incelenmektedir.

Ülkemizde faaliyet gösteren Uluslararası Bankacılık Birimleri (UBB) de, üç aylık dönemler itibarıyla alınan formlardan oluşan UBB Raporlama Seti kullanılarak UBB bazında ve sektörel olarak izlenmektedir. Buna ek olarak UBB'lerin yıl sonu mali raporları da takip edilip, incelenmektedir.

Ayrıca, 1 Ocak 2021 tarihinde yürürlüğe giren 43/2020 sayılı Finansal Kiralama (Leasing), Faktoring ve Finansman Şirketleri ile Tefeciliğin Önlenmesine İlişkin Yasa ile birlikte bu Yasa altında izin almak suretiyle faaliyet gösteren finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketlerinin kuruluş, faaliyet ve çalışma esasları ile şirketlerin sözleşmelerine ilişkin usul ve esaslar belirlenip, tefeciliğin önlenmesi düzenlenmiştir. İlgili Yasa'nın 29. Maddesi kapsamında söz konusu şirketlerin gözetim ve denetim faaliyetleri KKTC Merkez Bankası tarafından yürütülmektedir. Söz konusu Yasa'nın geçici

3'üncü maddesinin (2)'nci fıkrası kapsamında, finansman şirketi olarak faaliyete devam etmek üzere KKTC Merkez Bankası'na başvuruda bulunmayan ve başvurduğu halde izin alamayan şirketlerin mevcut işlemleri ile ilgili Bankaya bildirim yapması düzenlenmiştir. Bu doğrultuda, söz konusu şirketlerden alınmak üzere KR100S "Krediler- Müşteriler İtibarıyla" ve MB100S "Muhtelif Bilgiler" formları oluşturulmuş olup, yılsonu mali raporlarının da Bankaya gönderilmesi talep edilmiştir. Yapılan raporlamaların takibi Banka tarafından gerçekleştirilmektedir.

Banka'nın gözetim görevleri kapsamında 2023 yılında yapmış olduğu uygulamalar aşağıda ayrıntılı olarak sunulmaktadır.

I. Tek Düzen Raporlama Paketi (TRP) ve Analiz Süreçlerine İlişkin Çalışmalar

i. KF100A (Aylık Stok Kredi Bilgileri):

Bankalarca kullanılan kredilerin ağırlıklı ortalama faiz oranlarını, yıllık maliyet oranlarını, en düşük ve en yüksek faiz oranları ile kalan ortalama vadelerini tür ve vade bazında aylık periyodlarla incelemek amacıyla form tablosu, form izahnamesi ve manyetik ortam tanımı hazırlanarak KF100 A formu oluşturulmuştur.

ii. KF100H (Haftalık Akım Kredi Bilgileri): Bankalarca kullanılan kredilerin, 'akım' tutarlarını, ağırlıklı ortalama faiz oranlarını, yıllık maliyet oranlarını, en düşük ve en yüksek faiz oranları ile kalan ortalama vadelerini tür ve vade bazında haftalık periyodlarla incelemek amacıyla form tablosu, form izahnamesi ve manyetik ortam tanımı hazırlanarak KF100 H formu oluşturulmuştur.

iii. Kontroller ile İlgili Çalışmalar:

Banka Yönetim Kurulu'nda alınan kararlar, mevzuat değişiklikleri, Tek Düzen Raporlama Paketi'ne yeni eklenen formlar ve tespit edilen konular dikkate alınarak pek çok form içi ve çapraz kontrol geliştirilmiş, gerekli testler yapılarak aktive edilmiştir. Güncel olarak sistemde toplam 3.499 aktif kontrol bulunmaktadır.

II. Gözetim-Uzaktan Denetim Kapsamında Yürütülen Uygulama Faaliyetleri

a. Bağımsız Denetim Kuruluşları İle Yapılan Denetim Sözleşmelerinin İncelenmesi

"Bağımsız Denetim Kuruluşlarına İlişkin Tebliğ" çerçevesinde Bankaların ve UBB'lerin denetim kuruluşları ile yaptıkları denetim sözleşmelerinin incelenmesine yönelik oluşturulmuş olan rehber

kapsamında, 2023 yılı içerisinde 9 adet Banka ve 2 adet UBB'nin sözleşmeleri kontrol edilmiştir. Eksiklik ve/veya hata görülen sözleşmelere ilişkin düzeltmeler talep edilmiş, gerekli görülen hususlarda ise toplantılar düzenlenmiştir.

b. Teftiş Öncesi Raporlar

2023 yılı içerisinde teftiş programına alınan 9 banka ve 1 UBB ile ilgili olarak denetim öncesi bilgi notları hazırlanarak yerinde denetim ekiplerine sunulmuştur. Bunun yanında, denetim devam ederken tespit edilen ve yerinde bakılması gerektiği değerlendirilen hususlar ayrıca ekipler ile paylaşılmıştır.

c. Kâr Dağıtım ile İlgili Raporlar

2023 yılı içerisinde 3 bankanın kâr dağıtım taleplerine ilişkin olarak, kâr dağıtım oranlarının dönemsel gelişimi ve kâr dağıtımının etki analizi ile ilgili çeşitli senaryo çalışmalarının da yer aldığı detaylı bilgi notları hazırlanmıştır.

III. Diğer Rutin Faaliyetler

a. Sektör ve Banka/UBB Bazında Verilerin Hazırlanması

Tek Düzen Raporlama Paketi kapsamındaki verilerden faydalanılarak Banka Yönetim Kurulu toplantıları için 'Bankalar Aylık Sunumu' hazırlanmaktadır. Söz konusu sunumda sektör ve banka bazında pek çok veriye yer verilmektedir. Sektör aylık sunumu veri tabanı değiştirilerek tekrar düzenlenmiştir.

UBB'ler ile ilgili olarak ise üç ayda bir UBB ve sektör bazında veri seti hazırlanarak Yönetim Kurulu'na sunulmaktadır.

b. Bankalar/Bağımsız Denetçiler Tarafından Talep Edilen Bilgiler

Yılsonu mutabakat işlemleri bakımından, gerek bankalar gerekse bağımsız denetim kuruluşları tarafından talep edilen, bankaların Banka nezdindeki hesaplarına ilişkin bilgilerin ilgili kuruluşlara iletilmesi sağlanırken söz konusu bilgilerin Banka'ya yapılan raporlamalardaki veriler ile de kontrolleri yapılmaktadır.

c. Yılsonu Mali Raporlarının İncelenmesi ve Yayımlanması

Bankalar ile UBB'lerin Bankaya sundukları yılsonu mali raporları incelenmiş ve tespit edilen hususlar doğrultusunda söz konusu raporlar düzeltilmiş ya da Bankadaki veri tabanının güncelleştirilmesi sağlanmıştır. Bunun yanında, bankalar tarafından gönderilen yılsonu mali raporlarının Banka resmi internet sitesinde yayınlanmasına ilişkin işler yürütülmüştür.

d. “Bankalarda İç Denetim, Risk Yönetimi, İç Kontrol ve Yönetim Sistemleri Tebliği” çerçevesinde yapılan raporlamaların incelenmesi

Söz konusu Tebliğ gereği bankaların Banka'ya sunmuş oldukları raporlar, inceleme rehberi çerçevesinde değerlendirilmiştir.

e. Sızma Testleri, Bilgi Güvenliği Politikası ve PCI-DSS Uyum Denetimi

Bankalar tarafından 2015/01 sayılı ‘Sızma Testleri Genelgesi’ kapsamında gönderilen sızma testi sonuçları ve aksiyon planları teslim alınmakta, muhafazası sağlanmakta ve takip edilmektedir. Yine bankalar tarafından 2015/02 sayılı ‘Bilgi Güvenliği Politikası Genelgesi’ kapsamında oluşturulan politikaların takibi yapılmıştır.

3.4.2 Teftiş – Yerinde Denetim

Yerinde denetim faaliyetlerinin amacı bankanın finansal sağlamlığı ve risk profili hakkında görüş oluşturmak, düzeltici tedbir alınması gereken alanlar varsa bunları tespit etmek ve alınacak tedbirlere ilişkin önerilerde bulunmaktır. Merkez Bankası, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası ve ilgili diğer yasaların kendisine verdiği yetkiyi kullanarak her türlü bankacılık işlemlerinin denetimini yapmaktadır. Bankaların varlıkları, alacakları, özkaynakları, borçları, kâr ve zarar hesapları arasındaki ilgi ve dengelerin, mali bünyeyi etkileyen diğer tüm unsurların tespiti ve tahlili ile bankaların bilgi sistemleri konularının denetimi Merkez Bankası tarafından yapılmaktadır.

Yerinde denetim faaliyetleri, yıllık olarak hazırlanan risk odaklı denetim planları çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Yıllık denetim planı, denetlenecek bankaların faaliyetlerinin tamamını kapsayan ön değerlendirme çalışması ile başlar ve bu çalışma her yıl tüm bankaları kapsamına alan, önemli bir bölümü banka bazında ayrı ayrı yürütülecek faaliyetlerden oluşacak şekilde yürütülür.

a. Gerçekleştirilen Denetimler

2023 yılı içinde bankalar, UBB'ler ve finans kuruluşları nezdinde gerçekleştirilen denetimlerde 46 adet, iç denetim kapsamında 5 adet olmak üzere toplam 51 rapor hazırlanmıştır. Sektörde faaliyet gösteren 12 banka nezdinde 12 mevzuat raporu, 12 mali bünye değerlendirme raporu ve 7 banka nezdinde ise 10 özel denetim raporu hazırlanmıştır. Ayrıca 3 banka için 6 sermaye denetim raporu ile 2 finans kuruluşu için muhtelif konularda 2 özel denetim raporu da hazırlanmıştır. Uluslararası Bankacılık Birimleri için 2 denetim raporu hazırlanmıştır. Tüm bunlara ilaveten 1 banka için 2 adet bilgi notu hazırlanarak Banka yönetimine sunulmuştur. 2023 yılsonu itibariyle 4 adet bankada denetim devam etmektedir. Bilgi Sistemleri Denetimi kapsamında 7 rapor ve 1 bilgi notu hazırlanmıştır. 2023 yılında genel denetimi tamamlanan ve denetimi devam eden bankaların sektör aktif toplamı içindeki payı yüzde 84'tür.

KKTC Merkez Bankası iç denetim faaliyetleri kapsamında Finansal Raporlama ve Muhasebe Müdürlüğü, Piyasalar Müdürlüğü, İnsan Kaynakları ve Destek Hizmetleri Müdürlüğü, Tasarruf Mevduatı Sigortası ve Finansal İstikrar Fonu ve KKTC Merkez Bankası Emekli Sandığı nezdinde gerçekleştirilen denetimler sonucunda 5 rapor hazırlanmıştır.

3.5 Ödeme Sistemleri

Banka, ödeme ve mutabakat sistemleri ile ilgili yetkisini 41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 5(1)(E) maddesinden almaktadır. Yurt içi elektronik ödeme sistemi olan Elektronik Ödeme Sistemi (EÖS) 26 Haziran 2015 tarihinde fiili, 19 Kasım 2015 tarihinde ise resmi olarak hizmete açılmıştır. Sistem, elektronik ortamda, doğrudan, süratli ve güvenli olarak, yurt içi para transferlerinde tutar sınırı olmadan Türk Lirası, avro, ABD doları ve sterlin olmak üzere dört farklı para birimini destekleyerek gerçek zamanlı mutabakat sağlamaktadır.

Elektronik Ödeme Sistemi'ne (EÖS) katılımcı bankalar kendi bankacılık sistemlerini EÖS ile entegre ederek müşterilerine ATM, internet bankacılığı ve mobil bankacılık gibi kanallardan para transferi olanağı sunabilmektedir. Banka'nın sunmuş olduğu bu sistem sayesinde banka müşterilerine, para transferlerini şubelere gitmeye gerek duymadan pratik ve hızlı bir şekilde gerçekleştirmeleri için olanak sağlanmıştır. Sistem müşterilere getireceği kolaylıklar yanında kayıt dışılığın önlenmesine yardımcı olmakta, ayrıca banka maliyetlerinde de tasarruf sağlamaktadır.

EÖS’te, 2016 yılından itibaren gerçekleşen Türk Lirası, ABD doları, sterlin ve avro para cinsi mesaj adetleri, bankaların ödeme kanalına göre Tablo 3.10’da gösterilmektedir. Buna göre 2023 yılında, 273.677 şube bazlı, 495.559 adet internet bankacılığı ve diğer kanallarla 10.448 adet olmak üzere toplamda 779.684 adet işlem gerçekleşmiştir. 2022 yılı ile karşılaştırıldığında, 2023 yılında toplam ödeme sayısında yüzde 37 artış gerçekleşmiştir.

Tablo 3.10 Elektronik Ödeme Sistemi İşlemleri (Ödeme Kanalına Göre - İşlem Adedi)

Yıllar	Şube Bazlı	İnternet Bankacılığı	Diğer	Toplam
2016	60.932	12.612	2	73.546
2017	79.412	24.197	44	103.653
2018	104.399	42.857	28	147.284
2019	129.505	73.151	777	203.433
2020	221.193	137.533	4.443	363.169
2021	197.448	222.619	11.247	431.314
2022	226.781	325.206	18.973	570.960
2023	273.677	495.559	10.448	779.684

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

3.6 Nakit Hareketleri

Bankaların gerek banknot gerekse madeni para ihtiyaçları Banka tarafından karşılanmaktadır. Banka’nın, sahte veya tedavülden kaldırılan banknotlar konusunda yetkili otoritelerle bilgi paylaşımı ve işbirliği 2023 yılı içerisinde de devam etmiştir.

Bankaların, ülke dışına limitler fevkinde nakit para hareketleri, 18.06.2010 tarih ve 97 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Para ve Kambiyo Yasası Madde 7 Altında Tebliğ” ile düzenlenmiştir. Buna göre uluslararası uygulamalar da dikkate alınarak ülke haricine yolcu beraberliği götürülebilecek nakit para limiti 10.000 avro veya muadili para miktarı olarak belirlenmiştir. Bankalar, ülke haricine limitler fevkinde yapmış oldukları nakit para hareketlerini, Merkez Bankası’na bildirim yapmak suretiyle gerçekleştirebilmektedir.

3.7 Havaleler

2023 yılında yurtdışından bankalar adına gelen havalelerin TL karşılığı toplam 63,5 milyar TL olup, önceki yıla göre yüzde 108 artış göstermiştir. Bankalar adına gelen havale işlemlerinde Türk Lirası havale tutarları 2023 yılında bir önceki seneye göre 12,1 milyar TL artış ile 25,6 milyar TL'ye ulaşmıştır. Gelen havalelerde para cinsine göre bakıldığında bir önceki yıla göre ABD dolarında yüzde 28,78, sterlinde yüzde 28,20, TL'de yüzde 89,50 ve avroda ise yüzde 114,80 artış gerçekleşmiştir. Türk Lirası gelen havale toplam gelen havalenin yüzde 40,36'sını oluşturmaktadır. 2023 yılında bankalar adına giden havale tüm para cinslerinde toplam 49,6 milyar TL olup, ilgili miktar önceki iki yılda gerçekleşen giden havale toplamından daha yüksek bir seviyeye ulaşmıştır. Bankalar adına giden havale işlemlerinde 2023 yılında, Türk Lirası havale tutarları bir önceki yıla kıyasla 6,7 milyar TL artarak, 17,4 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. Giden havale miktarlarında bir önceki yıla göre değişim hızları incelendiğinde sterlinde yüzde 100,36, ABD dolarında yüzde 47,30, avroda yüzde 6,31 ve Türk Lirası'nda ise yüzde 62,46 artış gerçekleştiği görülmektedir. Türk Lirası giden havale toplamı, giden havalenin yüzde 35'ini oluşturmaktadır.

Tablo 3.11 Bankalar Adına Gelen ve Giden Havaleler
Bankalar Adına Gelen ve Giden Havaleler

YIL	TP		YP (TL Karşılık)		TOPLAM (TP+YP)	
	GELEN	GİDEN	GELEN	GİDEN	GELEN	GİDEN
2016	1.389.149.249	1.210.420.000	1.381.036.656	1.035.806.579	2.770.185.905	2.246.226.579
2017	2.141.763.761	2.272.415.350	2.097.542.534	1.549.004.068	4.239.306.295	3.821.419.418
2018	2.605.774.892	2.721.235.000	2.997.037.426	3.688.037.344	5.602.812.318	6.409.272.344
2019	4.044.054.064	4.057.105.000	2.343.903.152	4.229.425.454	6.387.957.216	8.286.530.454
2020	4.938.790.454	5.633.079.942	3.802.882.259	3.680.059.765	8.741.672.713	9.313.139.707
2021	7.135.430.428	7.554.804.000	5.752.710.133	5.445.188.659	12.888.140.561	12.999.992.659
2022	13.533.609.895	10.707.850.000	17.006.356.065	13.716.353.881	30.539.965.960	24.424.203.881
2023	25.646.390.832	17.396.038.500	37.894.946.790	32.064.171.369	63.541.337.622	49.460.209.869

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

3.8 Rezerv Yönetimi

KKTC Merkez Bankası'nın rezervleri, belirlenen rezerv yönetimi usul ve esasları ile rezerv yönetim politikası çerçevesinde yönetilmektedir. Banka, Hazine ile bankacılık sektörünün ödemelerini karşılamak, finans sektörüne güven vermek ve uluslararası çapta meydana gelebilecek belirsizlik ve risklere karşı koruma sağlamak amacıyla gerekli miktarda rezerv tutmaktadır. Bankanın rezerv

yönetim ilkeleri sırasıyla güvenli yatırım, likidite ve getiridir. Güvenli yatırım, iç ve dış etkilere karşın, var olan rezervin korunması ve değer kaybetmesinin önlenmesidir.

Rezerv Yönetimi Politikası kapsamında, Banka rezervleri likit portföy ve yatırım portföyü olmak üzere iki temel portföy oluşturularak yönetilmektedir. Likit portföy, bankanın her türlü operasyonel ihtiyaçlarını karşılamak üzere vadesi 32 günden kısa olan finansal araçları içermektedir. Yatırım portföyü ise vadesi 32 gün ve üzerinde olan finansal araçlardan oluşmakta ve likit portföy için ayrılan kaynaklar dışındaki fonları değerlendirmek için kullanılmaktadır.

Rezerv yönetimi çerçevesinde, likit ve yatırım portföyü olmak üzere aşağıda belirtilen işlemler yapılmaktadır.

- Her türlü mevduat / depo işlemleri
- Vadesiz / vadeli döviz alım / satım işlemleri
- Efektif ve altın alım / satım işlemleri
- Devlet hazinelerinin, merkez bankalarının ihraç veya garanti ettikleri menkul kıymetlerin alım/satımı
- Bankalar tarafından ihraç edilen borçlanma araçlarının alım/satımı,
- Geri alım vaadiyle satım işlemleri (Ters Repo) / Geri satım vaadiyle alım işlemleri (Repo)
- Yukarıda yer alan işlem türlerine dayalı türev araçların alım / satımı.

Yönetilebilir Rezervlerin Gelişimi

2023 yılsonunda TL yönetilebilir rezervleri, bir önceki yılsonuna göre yüzde 150,95 artarak 7.114 milyon TL'den 17.854 milyon TL'ye ulaşmıştır. ABD doları cinsinden yönetilebilir rezervler yüzde 22,66 artarak 612 milyon ABD dolarına, avro cinsinden yönetilebilir rezervler yüzde 20,04 artarak 694 milyon avroya ve sterlin cinsinden yönetilebilir rezervler yüzde 15,20 artarak 1.181 milyon sterline yükselmiştir.

3.9 Kamu Haznedarlığı ve Borç Yönetimi

Banka ile Hükümet arasındaki ilişkiler 41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 5 (3) ve 25. maddeleri ile belirlenmektedir. Yasanın 5 (3) maddesi "*Merkez Bankası, hükümetin mali ve ekonomik müşaviri, mali ajanı ve haznedarıdır. Merkez Bankası'nın hükümetle ilişkisi, Hazine İşleriyle Görevli Bakan aracılığıyla sağlanır*" şeklindedir.

Yasa'nın 25. maddesinin 1. fıkrası, Merkez Bankası'nın devletin haznedarı olduğunu, bu sıfatla, özellikle devletin gerek yurt içindeki ve gerekse yurt dışı her türlü tahsilat ve ödemelerini, bütün hazine işlemlerini ve yurt içi ve yurt dışı her çeşit para nakil ve havale işlerini ücretsiz yapacağını, 2. fıkrası Bakanlar Kurulu'nun saptayacağı kuruluşların paralarını Merkez Bankası'na yatırmasına karar verebileceğini ve bu şekilde açılacak hesaplara Merkez Bankası'nın kararlaştırdığı oranda faiz verileceğini, 3. fıkrası ise, devlet iç borçlanma senetlerinin mali servisini yapmakla Merkez Bankası'nın görevlendirilebileceğini belirtmektedir.

Banka, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Kamu Finansmanı ve Borç Yönetimi Yasası'nın 5 (2) maddesi ile Borç Yönetim Komitesi'nin sekretarya işlerini de yürütmektedir. 2023 yılı içerisinde Borç Yönetim Komitesi'ne gelen borçlanma talepleri değerlendirilerek 65 adet karar üretilmiştir. Bu kararların, 46'sı kamu kuruluşlarına, 7'si kooperatiflere, 12'si belediyelere ilişkindir.

Borç Yönetim Komitesi:

- Bakanlık Müsteşarı ve/veya Bakanlık Genel Koordinatörü (Başkan)
- Merkez Bankası Başkanı (Üye)
- Merkez Bankası Başkan Yardımcısı (Piyasalar Müdürlüğü'nün bağlı olduğu Başkan Yardımcısı) (Üye)
- Hazine İşleriyle Görevli Dairenin Müdürü (Üye)

olmak üzere bir Başkan ve üç üyeden oluşmaktadır.

KKTC Maliye Bakanlığı'nın düşük maliyetli finansman sağlamak amacı ile Banka aracılığıyla ihraç etmiş olduğu Türk Lirası cinsi devlet iç borçlanma senedi ihalelerine ek olarak ilk kez 2022 yılında ABD doları ve avro cinsi Devlet İç Borçlanma Senedi ihaleleri de gerçekleştirilmiştir. 2023 yılında banka aracılığıyla 7'si ABD doları ve 6'sı da avro olmak üzere toplam 13 Devlet İç Borçlanma Senedi ihalesine çıkmıştır. Bu ihalelerde 78,1 milyon Amerikan doları ve 35,7 milyon avro borçlanılmıştır.

KKTC Maliye Bakanlığı tarafından, 2023 yılında kamu kurum ve kuruluşlarının kısa vadeli finansman ihtiyacını karşılamak amacı ile ikrazen özel tertip hazine bonosu ihraçları yapılmıştır. Banka aracılığıyla 2023 yılında Amerikan doları cinsinden toplam 26 ikrazen özel tertip hazine bonosu ihracı gerçekleştirilmiştir.

Yabancı para cinsinden yapılan borçlanmalar, kur riski üstlenmemek için swap ile Türk Lirasına çevrilerek kullanılmış ve kamunun daha düşük maliyetle borçlanmasına imkân sağlanmıştır.

3.10 Risk Merkezi

01.04.2013 tarihinde yürürlüğe giren Risk Merkezi İşlemleri Tebliği uyarınca, kurumlar tarafından ay sonları itibarıyla hesap bazında alınan bildirimler, Risk Merkezi tarafından konsolide edilmektedir. Müşteri bazında birleştirilen kredi limit ve risk bilgileri, katılımcı kurumlara kurum adı belirtilmeden dönemsel olarak geri bildirimle iletilmektedir. Ayrıca kurumlar, İşletim Kuralları İzahnamesi altında yer alan uygulama kuralları doğrultusunda “E-İşlem” platformu aracılığı ile müşterisi olmayan gerçek veya tüzel kişilerin kredi risk bilgilerine, rızaları alınmak suretiyle, gerçek zamanlı olarak ulaşabilmektedirler.

Konsolide risk bilgileri global olarak vadelerine ve finansman konularına göre aylık dönemlerde Banka'nın internet sitesinde yayınlanmaktadır.

Tablo 3.12 Bankalar Tarafından Risk Merkezinden Gerçek Zamanlı Olarak Yapılan Sorguların Türlerine Göre Dağılımı (Adet)

Firma Türü	2021	2022	2023	Yüzde Değişim 2021-2022	Yüzde Değişim 2022-2023
Yabancı Şirket	8	27	22	237,50	-18,52
Mahalli Şirket	3.617	4.260	4.762	17,78	11,78
Kooperatif Kur.	4	1	0	-75,00	-100,00
Gerçek Kişiler	43.474	54.832	63.517	26,13	15,84
Kam. Kur. ve Kurul.	9	15	31	66,67	106,67
Kol. Kom. Şirket	63	79	82	25,40	3,80
Uluslararası Şirket	5	6	6	20,00	0,00
S. Liman Şirket.	34	61	77	79,41	26,23
Yurt Dışı Şirket	1	0	2	-100,00	0,00
Toplam	47.215	59.281	68.499	25,56	15,55

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

3.11 Hesap Verebilirlik ve İletişim

Hükümetle İlişkiler

KKTCMB ile Hükümet arasındaki ilişki 41/2001 sayılı KKTCMB Yasası'nın 5 (3) ve 25. maddeleri ile belirlenmektedir. Yasanın 5 (3) maddesi “Merkez Bankası, hükümetin mali ve ekonomik müşaviri, mali ajanı ve haznedarıdır. Merkez Bankası'nın hükümetle ilişkisi, Hazine İşleriyle Görevli Bakan aracılığıyla sağlanır” şeklindedir. Bu çerçevede Banka, 2023 yılında talep edilen konularda gerekli katkıları sağlamıştır.

Raporlama

Merkez Bankası Yasası'nın 42. ve 43. maddeleri Banka'nın rapor sunma ve bülten hazırlama esas ve usullerini belirlemektedir. Yasanın 42. maddesi “*Merkez Bankası Başkanı, Merkez Bankası faaliyetleri ile uygulanmış ve uygulanacak olan para ve kredi politikası hakkında her yılın Nisan ve Ekim aylarında Bakanlar Kurulu'na rapor sunar. Merkez Bankası, faaliyetlerine ilişkin olarak, yılda iki kez, KKTC Cumhuriyet Meclisi, Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plan Komitesi'ni bilgilendirir.*” hükmünü içermektedir. Madde 43, Merkez Bankası'nın üçer aylık dönemler sonunda bülten çıkarmasına ilişkindir.

İletişim

Banka faaliyetleri hakkında kamuoyu, gerek basın ve gerekse Banka resmi internet sayfası aracılığıyla düzenli olarak bilgilendirilmektedir. Banka tarafından yapılan basın açıklamaları, duyurular, düzenlemeler ve istatistiki veriler Banka'nın internet sitesinde yayınlanmaktadır. Ayrıca Banka, ulusal ve uluslararası ekonomik gelişmeleri analiz etmekte ve hazırladığı yıllık rapor, üç aylık bülten ve diğer özel amaçlı raporlarla kamuoyunu bilgilendirmektedir.

Tablo 3.13 KKTC Merkez Bankası - Yayınlar

KKTC Merkez Bankası - Yayınlar

Yayın Adı	Yayın Dönemi
	2022-IV
	2022-IV (İngilizce Bülten)
	2023-I
1) KKTCMB Üç Aylık Bültenleri	2023-I (İngilizce Bülten)
	2023-II
	2023-II (İngilizce Bülten)
	2023-III
	2023-III (İngilizce Bülten)
	2022 Yılı
2) KKTCMB Yıllık Raporu	2022 Yılı (İngilizce)

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Banka, kamuoyunun bilgilendirilmesi ve konuya ilgi duyanların veri ihtiyacının karşılanması amacıyla para – banka, para arzı, risk merkezi, KKTCMB bilanço verileri ve DİBS istatistiklerini düzenli olarak internet sayfasında yayınlamaktadır. Para Banka verileri, kullanıcıya dinamik sorgu yapabilme ve istenilen dönem verilerine Excel ortamında ulaşabilme imkânı sağlayacak şekilde sunulmaktadır.

Ödemeler Dengesi İstatistikleri

Güncel uluslararası kavram ve standartlara uyumlu bir şekilde, karar alıcılar ve veri kullanıcılarına karşılaştırılabilir, tutarlı, şeffaf, zamanlı, doğru ve güvenilir ödemeler dengesi istatistikleri üretilebilmesi için konuya yönelik bilgi paylaşımı, işbirliği ve görev dağılımının belirlenmesi amacıyla, 2020 yılı Haziran ayında Banka ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti İstatistik Kurumu Arasında Ödemeler Dengesi İstatistiklerinin Oluşturulması İle İlgili İşbirliği Protokolü” imzalanmıştır. Bu protokol kapsamında Banka ve İstatistik Kurumu’nun ortak yürüttüğü çalışmalar sonucunda 2021 yılına ilişkin ödemeler dengesi istatistikleri, IMF’nin Altıncı El Kitabı formatına uygun olarak hazırlanmış ve 2022 yılı içinde yayımlanmıştır. Bu çalışmalar çerçevesinde, öncelikle mevcut veriler ve bunların kullanılabilirliği değerlendirilerek dönüşümün sağlanması hedeflenmiş ve yeni standartlara göre derleme yapmak için ihtiyaç duyulan yeni veriler belirlenmiştir. Benimsenen dönüşüm planına göre, ilk olarak, mevcut kalemler Altıncı El Kitabı formatına yerleştirilmiştir. İlerleyen dönemlerde ilgili kurumlarla da çalışmalar yoğunlaştırılarak mevcut veriler daha da detaylandırılacak ve kamuoyunun bilgisine sunulacaktır.

2023 yılında yeni içeriği ile uluslararası standartlara uyumlu olarak hazırlanan 2022 yılı Ödemeler Dengesi İstatistikleri geçmiş yıllarla karşılaştırma imkânı vermek amacıyla 2019, 2020 ve 2021 yıllarını da kapsayacak şekilde yayınlanmıştır. Ödemeler Dengesi eski formatından, Altıncı El Kitabı formatına geçilirken “Cari İşlemler Hesabında” bazı kalemlerde revizyona gidilirken, eski formattaki “Sermaye Hesabı” tamamen değiştirilerek “Sermaye Hesabı” ve “Finans Hesabı” olarak ayrılmıştır. Eski formatta ayrı bir kalem olan “Rezerv Hareketleri”, “Finans Hesabına” dâhil edilmiştir.

Ödemeler Dengesi İstatistikleri hazırlanırken tüm ekonomik aktivitelerin kayıtlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu noktada idari kayıtlara hızlı ulaşmanın önemi bir kez daha karşımıza çıkmaktadır. Ödemeler Dengesi İstatistiklerinin en doğru veri ile politika yapıcılara yol gösterebilmesi adına turizm ve eğitim gelirlerini belirleyecek olan anket uygulamalarının güncellenmesi ve uluslararası kurallara uygun olarak saha çalışmalarının yapılması planlanmaktadır. Ayrıca idari kayıtların iyileştirilmesi yoluyla hızlı ve güvenilir veriye kaynağından ulaşılması nihai amaçtır. Bunların yanında mevcut durumda toplanan banka raporlamalarına ek olarak Ödemeler Dengesi İstatistikleri amaçlarına uygun olacak şekilde banka raporlamaları da hazırlanacaktır.

3.12 Kurumsal Hizmetler

a. Yönetim Kurulu Toplantıları

Merkez Bankası Yönetim Kurulu 41/2001 sayılı yasa gereği ayda en az bir defa olmak üzere, işlerin yürütülmesinin gerektirdiği sayıda toplanmaktadır. Bu çerçevede 2023 yılında toplam 42 Yönetim Kurulu toplantısı gerçekleştirilmiştir.

b. Kurumsal İlişkiler

Yurt içi ve yurt dışı bankacılık ve finans kurumlarıyla olan ilişkiler, 2023 yılında da geliştirilerek devam ettirilmiştir. Bu kapsamda Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) ile var olan kurumlar arası iletişim devam etmiştir. 2023 yılında KKTC Merkez Bankası ile İslami Finansal Kuruluşlar Muhasebe ve Denetim Organizasyonu (AAOIFI – Accounting & Auditing Organization for Islamic Financial Institutions) arasında Mutabakat Zaptı (Memorandum of Understanding) imzalanmış ve 29-30 Kasım 2023 tarihlerinde Bahreyn’de temaslar gerçekleştirilmiştir.

İlgili Mutabakat Zaptı, dünya genelinde 35 ülkeden 1700 delegenin katıldığı global olarak tanınan 18. AAOIFI İslami Bankacılık ve Finans Konferansı’nda Bahreyn Krallığı’nda imzalanmıştır. İmza töreni canlı olarak yayınlanarak, iki tarafın İslami finans alanında daha güçlü bir iletişim kurma ve işbirliğini ilerletme konusundaki kararlılığını ortaya koymuştur.

Konferans öncesi 28 Kasım – 4 Aralık 2023 tarihlerinde Bahreyn Bankacılık ve Finans Enstitüsü, AAOIFI ve Bahreyn Merkez Bankası ortaklığında düzenlenen Kapasite Geliştirme Haftası Çalıştay Programı çerçevesinde katılım bankacılığı ve finans alanında çeşitli başlıklar altında düzenlenen çalıştaylara Banka yetkilileri katılım göstermiştir.

c. Sosyal Sorumluluk Projesi Kapsamında Okul İhtiyacının Karşlanması

Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığının talebi doğrultusunda, Lefkoşa bölgesinde yapılması planlanan Rauf Raif Denктаş Meslek Lisesi için ihtiyaç duyulan finansman Banka tarafından 2023 yılında karşılanmış olup, 2024 - 2025 eğitim yılında hizmete açılması planlanan okulun inşaat çalışmaları devam etmektedir.

d. Engelsiz Yaşam Evi Projesi

Sosyal Hizmetler Dairesi Müdürlüğü bünyesinde bulunan Engelsiz Yaşam Evi Projesi kapsamında, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın talebi doğrultusunda, yaşam evine ait elektrik aksamalarının (jeneratör, kablo, kesiciler, vs.) tamamlanması, mekanik ve yapısal kısımların bitirilmesi için ihtiyaç duyulan maddi destek Banka tarafından karşılanmıştır.

e. Türkiye'deki Deprem Felaketi Sonrası Yapılan Yardımlar

2023 yılı Şubat ayında Türkiye'de yaşanan deprem felaketi sonrasında KKTC'ye gelerek geçici ikamet eden depremzedeler ve KKTC vatandaşı ihtiyaç sahibi toplam 2.500 aileye Kuzey Kıbrıs Türk Kızılay Derneği aracılığıyla Ramazan ayında gıda kolisi yardımı yapılmıştır. Ayrıca deprem konusunda farkındalığı artırmak amacıyla, Doğu Akdeniz Üniversitesi İnşaat Mühendisliği bölümü tarafından gerçekleştirilen ve deprem konularının irdelendiği özel bir oturumu da içeren 15'inci İnşaat Mühendisliğinde Gelişmeler Kongresi'ne Banka tarafından maddi destek sağlanmıştır.

f. Elektronik Ödeme Sistemi'nin (EÖS) 7/24 Kesintisiz Çalışma Sistemine Geçmesi

Türk lirası, ABD doları, avro ve sterlin olmak üzere dört farklı para cinsinden yurt içi para transferi yapılmasını sağlayan Elektronik Ödeme Sistemi'nin 7 gün 24 saat boyunca kesintisiz bir şekilde çalışması için sistemde gerekli geliştirme 2023 yılı içinde yapılmıştır. Katılımcı bankalar tarafından gerekli test çalışmaları tamamlandıktan sonra 7/24 kesintisiz çalışma şekline geçilebilecek ve belirlenecek limitler çerçevesinde, Banka'nın belirlediği normal çalışma saatleri dışında da para transferi yapılabilir. Sistemin 2024 yılında faaliyete alınması hedeflenmektedir.

3.13 Diğer

a. Tasarruf Mevduatı Sigortası ve Finansal İstikrar Fonu (TMSFİF) Primleri

KKTC Merkez Bankası, 32/2009 sayılı Tasarruf Mevduatı Sigortası ve Finansal İstikrar Fonu Yasasının 11'inci maddesinin (2)'nci ve (3)'üncü fıkralarının kendisine verdiği yetkiye dayanarak çıkardığı "Tasarruf Mevduatı Sigortası Primlerinin Tahsil Usul ve Esasları Tebliği" çerçevesinde belirlenen prim oranlarına göre, her üç ayda bir sigorta primine tabi tasarruf mevduatı üzerinden prim tahsilatını yapmaktadır. Banka, 26.09.2018 tarih ve 140 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren "Değişiklik Tebliği" ile tasarruf mevduatı sigorta prim oranını, tüm bankalar için her bir hesaplama döneminde sigortaya tabi tasarruf mevduatı toplamının yüzde 0,125'i (yüz binde yüz yirmi beş) olarak değiştirmiştir. Bankaların 2023 yılında TMSFİF'ye yıllık olarak yapmış oldukları TP – YP yatırımlar toplamı 574.735.048 TL seviyesinde gerçekleşirken, ilgili yatırımların TL cinsinden toplamı 84.944.739 TL iken, YP cinsinden toplamı ise 489.790.309 TL karşılığı olmuştur.

b. Zaman Aşımına Uğrayan Her Türü Mevduat, Emanet ve Alacaklar

62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 36 maddesine göre, bankalarca zamanaşımına uğramış mevduat, katılım fonu, emanet ve alacakların KKTC Merkez Bankası'na bildiri ve devri gerekmektedir. 2023 yılında zaman aşımına uğrayan her türlü mevduat, emanet ve alacaklarla ilgili olarak Banka'ya bildiri yapılan tutarlara ilişkin gerekli işlemler yapılmıştır. Aşağıdaki tabloda 2018 – 2023 yılları arasında zaman aşımına uğrayan mevduatın yıllara göre dağılımı bulunmaktadır. 2023 yılında zaman aşımına uğramış mevduatta bir önceki yıla göre Türk Lirası'nda yüzde 163,69, sterlinde yüzde 46,98 artış gerçekleşirken, avroda yüzde 91,21 ve ABD Doları'nda yüzde 91,41 düşüş kaydedilmiştir. Toplam Türk Lirası karşılığı olarak ise yüzde 64,54 düşüş gerçekleşmiştir.

Tablo 3.14 Zaman Aşımına Uğrayan Mevduatın Yıllara Göre Dağılımı

	TP	\$	€	£	Toplam TL Karşılığı
2018	1.521.650	126.593	57.196	327.225	4.709.384
2019	2.450.947	70.353	60.473	193.116	4.772.806
2020	3.213.230	359.065	133.227	482.034	11.842.303
2021	1.112.592	190.435	110.631	377.546	11.797.586
2022	1.085.897	2.516.065	968.557	253.232	73.135.107
2023	2.863.383	216.143	85.091	372.210	25.934.166

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

c. Kredi Kartı İşlemleri Faiz Oranları

58/2014 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Yasası'nın 12. Maddesi kapsamında, Bankaya kredi kartlarına uygulanacak azami aylık akdi faiz oranları ve azami aylık gecikme faiz oranlarını ilan etme görevi verilmiştir. Bu bağlamda, Ocak 2015 tarihinden itibaren, belirlenen prensipler doğrultusunda hesaplanan kredi kartı faizleri üç ayda bir internet sitemizde ve Resmi Gazete'de yayımlanmaktadır.

Tablo 3.15 Kredi Kartı İşlemlerine İlişkin Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	TP		YP	
	Azami Aylık Akdi	Azami Aylık Gecikme	Azami Aylık Akdi	Azami Aylık Gecikme
01.12.2023	3,33	3,83	0,98	1,48
01.10.2023	2,98	3,48	0,97	1,47
01.08.2023	2,72	3,22	0,96	1,46
01.06.2023	1,99	2,49	0,93	1,43
01.03.2023	1,99	2,49	0,93	1,43

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

FINANSAL TABLOLAR

4. FİNANSAL TABLOLAR

4.1 Bilanço

Aktif Hesaplar

2023 yıl sonu itibarıyla KKTC Merkez Bankası bilançosu aktif toplamı, önceki yıla göre yüzde 102,5 artarak 107.365,2 milyon TL'ye yükselmiştir. Merkez Bankası 2022 yılı bilançosu aktif toplamının yüzde 96,3'ünü oluşturan nakit değerler, bankalardan alacaklar ve menkul değerler cüzdanı, 2023 yıl sonu itibarıyla aktif toplamının yüzde 95,7'sini oluşturmuştur.

Tablo 4.1 KKTC Merkez Bankası – Bilanço

			Yüzde Pay		Yüzde
	2022	2023	2022	2023	Değişim
AKTİF					
Nakit Değerler ve Bankalardan Alacaklar	31.476.935.775	55.267.151.477	59,37	51,48	75,58
Menkul Değerler Cüzdanı	19.588.548.445	47.506.902.644	36,94	44,24	142,52
Krediler	638.083.191	634.742.925	1,20	0,59	-0,52
Piyasa İşlemleri	124.191.500	29.438.200	0,23	0,03	-76,30
Sabit Kıymetler (Net)	11.117.238	11.564.042	0,02	0,01	4,02
Diğer Aktifler	1.183.409.381	3.915.405.034	2,23	3,65	230,86
Toplam	53.022.285.530	107.365.204.322	100,00	100,00	102,49
PASİF					
Kamu Mevduatı	1.098.650.049	2.204.474.502	2,07	2,05	100,65
Bankalar Mevduatı	12.816.543.916	19.610.294.651	24,17	18,27	53,01
Diğer Mevduat	17.788.720	42.544.835	0,03	0,04	139,17
Yasal Karşılıklar	7.989.843.275	15.013.380.580	15,07	13,98	87,91
Fonlar	4.571.945.717	8.025.160.594	8,62	7,47	75,53
Piyasa İşlemleri	24.059.745.888	54.974.958.496	45,38	51,20	128,49
Diğer Pasifler	119.692.019	421.790.681	0,23	0,39	252,40
Özkaynaklar	2.348.075.946	7.072.599.983	4,43	6,59	201,21
Toplam	53.022.285.530	107.365.204.322	100,00	100,00	102,49

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Nakit Değerler ve Bankalardan Alacaklar

Aktif toplamı içinde en büyük paya sahip nakit değerler ile bankalardan alacaklar kalemlerinde, önceki yıl sonuna göre yüzde 75,6 artış gerçekleşmiştir. 2022 yıl sonu itibarıyla 31.476,9 milyon TL seviyesinde olan nakit değerler ve bankalardan alacaklar kalemleri, 2023 yıl sonu itibarıyla 55.267,2 milyon TL seviyesine yükselmiş ve aktif toplamı içindeki payı yüzde 51,5 olmuştur. Bankalar nezdindeki mevduat kalemi, 2023 yılında bir önceki yıla göre yüzde 153,4 artarak, 19.588,6 milyon TL'den 49.637,4milyon TL seviyesine yükselmiştir.

Tablo 4.2 KKTC Merkez Bankası – Nakit ve Nakit Benzeri Değerler

	2022	2023
Nakit Değerler ve Bankalardan Alacaklar	31.476.935.775	55.267.151.477
Kasa	2.387.349.833	5.570.400.541
Altın	27.466.269	48.366.433
Bankalar Nezdindeki Mevduat	19.588.548.445	49.637.355.073
Hariçteki Muhabirler	2.307.907	11.029.430

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Menkul Değerler Cüzdanı

2022 yılında aktif toplamı içerisindeki payı yüzde 36,9 olan menkul değerler cüzdanı kalemi, 2023 yılı içerisinde yüzde 142,5 artarak, 19.588,6 milyon TL'den 47.506,9 milyon TL'ye yükselmiştir.

Krediler

KKTC Merkez Bankası bilançosundaki krediler kalemi, 2023 yılında bir önceki yıla göre yüzde 0,5 azalarak 634,7 milyon TL olarak gerçekleşmiş olup, tamamı hazineye kısa vadeli avans hesabından oluşmaktadır. Bankacılık sektörüne ise 2023 yılında kredi kullandırılmamıştır.

Tablo 4.3 KKTC Merkez Bankası – Krediler

	2022	2023
Krediler	638.083.191	634.742.925
Hazineye Kısa Vadeli Avans	638.083.191	634.742.925
Bankacılık	-	-

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Takipteki Alacaklar (Net)

26 Şubat 2009 tarih ve 700 sayılı Yönetim Kurulu kararı gereği, takipteki alacaklarda izlenen döviz alacakları 31.12.2008 tarihli kur ile TL hesaplarında izlenmeye başlanmıştır. K. Yatırım Bankası'na ait 0,1 milyon TL, K. Hür Bank'a ait 0,4 milyon TL, K.Kredi Bankasına ait 2,6 milyon TL ve Everest Bank'a ait 9,4 milyon TL tutarındaki toplam bakiye, takipteki alacaklar kaleminde izlenmektedir. Merkez Bankası'nın 12,5 milyon TL takipteki alacağı bulunurken, bu alacaklara yüzde yüz oranında karşılık ayrılmış olması dolayısıyla 2022 yıl sonunda olduğu gibi, 2023 yıl sonunda da net olarak bakiye arz etmemektedir.

Sabit Kıymetler (Net)

Gayrimenkuller ve demirbaşlar kalemlerinden oluşan net sabit kıymetler toplamı, 2023 yılı sonunda, 2022 yıl sonuna göre yüzde 4 artarak 11,6 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 4.4 KKTC Merkez Bankası – Sabit Kıymetler

	2022	2023
Sabit Kıymetler	11.117.238	11.564.042
Gayrimenkuller	1.068.735	980.191
Demirbaşlar	10.048.503	10.583.851

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Diğer Aktifler

2022 yılında 1.183,4 milyon TL olan diğer aktifler kalemi toplamı, 2023 yılında bir önceki yıla göre yüzde 230,9 artarak 3.915,4 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 4.5 KKTC Merkez Bankası – Diğer Aktifler

	2022	2023
Diğer Aktifler	1.183.409.381	3.915.405.034
Muvakkat Alacaklar	498.788	566.573
Borçlu Transituar Hesabı	1.182.910.593	3.914.838.461

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Pasif Hesaplar

2023 yılı sonunda, pasif toplamı içinde en büyük paya sahip piyasa işlemleri bir önceki yıla göre yüzde 128,5, ikinci en büyük paya sahip bankalar mevduatı ise yüzde 53 artmıştır.

Bankalar Mevduatı

KKTC’de faaliyette bulunan bankaların Merkez Bankası nezdindeki mevduat toplamalarını gösteren bankalar mevduatı kalemi 2022 yıl sonuna göre yüzde 53 artmış ve 2023 yıl sonunda 19.610,3 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bankalar mevduatına, BPP işlemleri için bankalar tarafından teminat olarak nezdimizde bloke edilen paralar da dâhil edilmiştir.

Tablo 4.6 KKTC Merkez Bankası – Bankalar Mevduatı

	2022	2023
Bankalar Mevduatı	12.816.543.916	19.610.294.651
Bankalar Mevduatı	12.745.211.257	19.363.883.146
Bloke Paralar	71.332.659	246.411.505

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Piyasa İşlemleri

Piyasa işlemleri içerisinde yer alan Merkez Bankası Senetleri toplamı, 2023 yıl sonu itibarıyla 23.738,4 milyon TL iken, aynı kalem altında yer alan BPP ve APİ işlem borçları toplamı sırasıyla 31.207,3 milyon TL ve 29,3 milyon TL olmuştur. Buna göre, bir yıllık dönemde Merkez Bankası senetleri toplamında yüzde 221,2, BPP işlem borçları toplamında ise yüzde 88,3 artış gerçekleşmiştir.

Tablo 4.7 KKTC Merkez Bankası – Piyasa İşlemleri

	2022	2023
Piyasa İşlemleri	24.059.745.888	54.974.958.496
Merkez Bankası Senetleri	7.390.436.630	23.738.386.290
Para Piyasa İşlemleri	16.575.680.658	31.207.250.038
Açık Piyasa İşlemleri	93.628.600	29.322.168

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Yasal Karşılıklar

Merkez Bankası nezdinde tutulan yasal karşılıklar toplamı 2023 yıl sonunda, bir önceki yıla göre yüzde 87,9 artış göstermiş ve 15.013,4 milyon TL'ye yükselmiştir.

Kamu Mevduatı

2023 yıl sonu itibarıyla kamu mevduatında bir önceki yıla göre 1.105,8 milyon TL artış görülmektedir. 2023 yıl sonu itibarıyla kamu mevduatı toplamı, 2022 yıl sonuna göre yüzde 100,7 artış göstermiş ve 2.204,5 milyon TL olmuştur.

Diğer Mevduat

2023 yıl sonu itibarıyla diğer mevduat kalemi 2022 yıl sonuna göre yüzde 139,2 artış göstermiş ve 42,5 milyon TL'ye yükselmiştir.

Fonlar

Diğer fonlar alt kaleminde yaşanan artışa bağlı olarak fonlar kalemi, 2023 yıl sonu itibarıyla bir önceki yıl sonuna göre yüzde 75,5 artarak 4.571,9 milyon TL'den, 8.025,2 milyon TL'ye ulaşmıştır.

Tablo 4.8 KKTC Merkez Bankası – Fonlar

	2022	2023
Fonlar	4.571.945.717	8.025.160.594
Merkez Bankası Fonları	25.425.872	222.079.284
Hazineye Ait Fonlar	3.660.922	3.599.338
Diğer Fonlar	4.542.858.923	7.799.481.972

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Özkaynaklar

Özkaynaklar kalemini oluşturan alt kalemlerden ihtiyatlar, karşılıklar ve kâr hesaplarında, 2023 yıl sonunda önceki yıla göre gerçekleşen sırasıyla yüzde 46,3, yüzde 63,9 ve yüzde 346,7 artışlar sonucunda, özkaynaklar toplamı 7.072,6 milyon TL'ye ulaşmıştır. Yaşanan bu değişimlerin ardından 2023 yıl sonu itibarıyla ihtiyatlar, karşılıklar ve kâr kalemleri sırasıyla 936,5 milyon TL, 824,3 milyon TL ve 5.291,8 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 8. maddesinde belirtildiği üzere Banka'nın, tamamı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne ait 20 milyon TL ödenmiş sermayesi bulunmaktadır.

Tablo 4.9 KKTC Merkez Bankası – Özkaynaklar

	2022	2023
Özkaynaklar (Kâr Dâhil)	2.348.075.946	7.072.599.983
Özkaynaklar (Kâr Hariç)	1.163.375.168	1.780.800.362
Sermaye	20.000.000	20.000.000
İhtiyatlar	640.353.810	936.529.005
Karşılıklar	503.021.358	824.271.357
Kâr	1.184.700.778	5.291.799.621

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

4.2 Kâr-Zarar Tablosu

2023 yılında Merkez Bankası'nın kârı önceki yıla göre yüzde 346,7 artmış ve 5.291,8 milyon TL olmuştur. 2023 yılında bir önceki yıla göre toplam gelirler kaleminde yüzde 290,4, toplam giderler kaleminde ise yüzde 228,3 artış gerçekleşmiştir.

Gelirler kalemi altında 2023 yılında yüzde 43,5 paya sahip olan Türk Lirası işlemleri kârları, önceki yıla göre yüzde 273,9 artış göstermiş ve 3.839,5 milyon TL olmuştur. Aynı dönem içinde kambiyo kârları kalemi yüzde 304,1 artış göstererek 4.982,4 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

2022 yılında 1.075,2 milyon TL olan toplam giderler, 2023 yılında yüzde 228,3 artış göstermiş ve 3.530,4 milyon TL'ye ulaşmıştır. Gider kalemleri içinde en yüksek paya sahip olan TL işlemleri giderleri toplamı, 2023 yıl sonu itibarıyla önceki yıla göre yüzde 239,9 artarak 1.742,1 milyon TL seviyesine yükselmiştir. Giderler içinde 2023 yılında yüzde 26,8 ile ikinci en yüksek paya sahip kambiyo zararları kalemi önceki yıla göre yüzde 222,4 artmıştır. Giderler içinde yüzde 9,3 ile üçüncü en yüksek paya sahip personel giderleri kalemi önceki yıla göre yüzde 302,4 artmıştır. Bu artış esas itibarıyla Merkez Bankası tarafından, Merkez Bankası Emeklilik Sandığı Fonuna yapılan katkıdan kaynaklanmaktadır. Kasadaki TL ve efektif sigorta primleri kaleminin toplam giderler içindeki payı da yüzde 7,2'ye gerilemiştir. Sair giderler ve zararlar kalemi ise 181,1 milyon TL seviyesine yükselmiştir.

Tablo 4.10 KKTC Merkez Bankası – Kâr/Zarar

	2022	2023	Yüzde Pay		Yüzde Değişim
			2022	2023	
GELİRLER					
Kambiyo Kârları	1.232.992.311	4.982.405.288	54,56	56,48	304,09
Türk Lirası İşlemleri Kârları	1.026.889.498	3.839.487.974	45,44	43,52	273,89
Çeşitli Kârlar	45.998	309.421	0,00	0,00	572,68
Toplam Gelirler	2.259.927.807	8.822.202.683	100,00	100,00	290,38
GİDERLER					
Personel Giderleri	81.448.020	327.720.018	7,58	9,28	302,37
İdari Giderler	7.463.998	6.478.185	0,69	0,18	-13,21
Banknot ve Efektif Sigorta Primleri	67.103.862	67.145.001	6,24	1,90	0,06
Kasadaki TL ve Efektif Sigorta Primleri	100.000.000	254.104.999	9,30	7,20	154,10
Kambiyo Giderleri	293.735.253	946.962.112	27,32	26,82	222,39
TL İşlemleri Giderleri	512.517.706	1.742.104.994	47,67	49,35	239,91
Amortismanlar	3.466.529	4.798.374	0,32	0,14	38,42
Sair Giderler ve Zararlar	9.491.661	181.089.379	0,88	5,13	1.807,88
Toplam Giderler	1.075.227.029	3.530.403.062	100,00	100,00	228,34
Kâr	1.184.700.778	5.291.799.621			346,68

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

4.3 Kâr Dağılımı - 2023

41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 44. maddesi kârın kullanımını düzenlemektedir. Söz konusu madde gereğince kârın yüzde 25'i ihtiyatlara, geriye kalanı ise Hazine'ye aktarılmaktadır. 2023 yılı kârı olan 5.291,8 milyon TL aşağıdaki şekilde dağıtılmıştır.

Tablo 4.11 KKTC Merkez Bankası – Kâr Dağılımı

	Kârdan Ayrılan Miktar	Yüzde Pay
İhtiyatlara Ayrılan	1.322.949.905	25,00
Hazine Borcuna Mahsup Edilen	2.122.122.800	40,10
Deprem ve Diğer Doğal Afetlere Yönelik Yardım ve Hazırlık Yasası	400.000.000	7,56
Hazine'ye Aktarılan	1.446.726.916	27,34
2023 Kârı	5.291.799.621	100,00

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

TABLolar

5. EK TABLOLAR

KKTC Merkez Bankası Bilançosu – 31.12.2023 (TL)

Aktif	TP	YP	TP Toplam	YP Toplam	Genel Toplam
I- Döner Değerler			17.827.267.509	84.946.786.612	102.774.054.121
Kasa	456.339	5.569.944.202			
Altın		48.366.433			
Menkul Değerler Cüzdanı	86.563.347	47.420.339.297			
Bankalar Nezdindeki Mevduat	17.740.247.823	31.897.107.250			
Hariçteki Muhabirler		11.029.430			
II- Duran Değerler			11.564.042		11.564.042
Gayri Menkuller	1.577.090				
Amortisman (-)	596.899				
Demirbaşlar	23.917.448				
Amortisman (-)	13.333.597				
III- Krediler			634.742.925		634.742.925
Avans Hesapları			634.742.925		
a- Hazineye Kısa Vadeli Avans	634.742.925				
b- Hazine Kefaletine Haiz Bono Üzerinden Avans					
c- Ticari Banka Senetleri					
IV- Piyasa İşlemleri				29.438.200	29.438.200
a-BPP İşlemleri					
b- Açık Piyasa İşlemleri		29.438.200			
V- Diğer Aktifler			3.910.983.218	4.421.816	3.915.405.034
A- Muvakkat Alacaklar	566.573				
B-Takipteki Alacaklar (Net)					
a- Takipteki Alacaklar	12.511.964				
b- Takipteki Alacaklar Karşılığı(-)	12.511.964				
C- Borçlu Transituar Hesabı	3.910.416.645	4.421.816			
TOPLAM					107.365.204.322

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC Merkez Bankası Bilançosu - 31.12.2023 (TL)

Pasif	TP	YP	TP Toplam	YP Toplam	Genel Toplam
I - Özkaynaklar			1.780.800.363		1.780.800.363
Sermaye	20.000.000				
İhtiyatlar	936.529.005				
Karşılıklar	824.271.358				
II - Yabancı Kaynaklar			17.216.257.527	82.654.556.132	99.870.813.659
A- Mevduat			3.100.197.597	18.757.116.392	
a- Kamu Mevduatı	999.359.701	1.205.114.802			
b- Bankalar Mevduatı	2.095.917.079	17.267.966.067			
c- Bloke Paralar		246.411.505			
d- Şahıs Mevduatı	4.919.490	37.624.018			
e- Diğer Mevduat	1.327				
B- Yasal Karşılıklar			2.272.980.989	12.740.399.591	
C- Piyasa İşlemleri			10.506.972.168	44.467.986.328	
a- Merkez Bankası Senetleri		23.738.386.290			
b- Para Piyasası İşlemleri	10.477.650.000	20.729.600.038			
c- Açık Piyasa İşlemleri	29.322.168	-			
D- Fonlar			1.336.106.773	6.689.053.821	
a- Merkez Bankası Fonları	222.079.284				
b- Hazineye Ait Fonlar	3.245.166	354.172			
c- Diğer Fonlar	1.110.782.322	6.688.699.649			
III - Diğer Pasifler			276.498.257	145.292.422	421.790.679
a- Muvakkat Borçlar	131.928				
b- Alacaklı Transituar Hesabı	276.366.329	145.292.422			
IV - Kâr			5.291.799.621		5.291.799.621
TOPLAM					107.365.204.322

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC Merkez Bankası Bilançosu – 31.12.2022 (TL)

Aktif	TP	YP	TP Toplam	YP Toplam	Genel Toplam
I- Döner Değerler			7.097.600.225	43.967.883.995	51.065.484.220
Kasa	718.627	2.386.631.206			
Altın		27.466.269			
Menkul Değerler Cüzdanı	138.728.767	19.449.819.678			
Bankalar Nezdindeki Mevduat	6.958.152.831	22.101.658.935			
Hariçteki Muhabirler		2.307.907			
II- Duran Değerler			11.117.238		11.117.238
Gayri Menkuller	1.577.090				
Amortisman (-)	508.355				
Demirbaşlar	19.021.933				
Amortisman (-)	8.973.430				
III- Krediler			638.083.191		638.083.191
Avans Hesapları			638.083.191		
a- Hazineye Kısa Vadeli Avans	638.083.191				
b- Hazine Kefaletine Haiz Bono Üzerinden Avans					
c- Ticari Banka Senetleri					
IV- Piyasa İşlemleri			30.700.000	93.491.500	124.191.500
a-BPP İşlemleri	30.700.000				
b- Açık Piyasa İşlemleri		93.491.500			
V- Diğer Aktifler			1.147.323.690	36.085.691	1.183.409.381
A- Muvakkat Alacaklar	498.788				
B-Takipteki Alacaklar (Net)					
a- Takipteki Alacaklar	12.511.964				
b- Takipteki Alacaklar Karşılığı(-)	12.511.964				
C- Borçlu Transitar Hesabı	1.146.824.902	36.085.691			
TOPLAM					53.022.285.530

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC Merkez Bankası Bilançosu - 31.12.2022 (TL)

Pasif	TP	YP	TP Toplam	YP Toplam	Genel Toplam
I - Özkaynaklar			1.163.375.168		1.163.375.168
Sermaye	20.000.000				
İhtiyatlar	640.353.810				
Karşılıklar	503.021.358				
II - Yabancı Kaynaklar			7.550.696.627	43.003.820.938	50.554.517.565
A- Mevduat			2.220.266.840	11.712.715.845	
a- Kamu Mevduatı	431.147.142	667.502.907			
b- Bankalar Mevduatı	1.786.187.372	10.959.023.885			
c- Bloke Paralar		71.332.659			
d- Şahıs Mevduatı	2.931.082	14.856.394			
e- Diğer Mevduat	1.244				
B- Yasal Karşılıklar			1.340.550.756	6.649.292.519	
C- Piyasa İşlemleri			3.095.178.600	20.964.567.288	
a- Merkez Bankası Senetleri		7.390.436.630			
b- Para Piyasası İşlemleri	3.001.550.000	13.574.130.658			
c- Açık Piyasa İşlemleri	93.628.600				
D- Fonlar			894.700.431	3.677.245.286	
a- Merkez Bankası Fonları	25.425.872				
b- Hazineye Ait Fonlar	3.438.776	222.146			
c- Diğer Fonlar	865.835.783	3.677.023.140			
III - Diğer Pasifler			15.873.893	103.818.126	119.692.019
a- Muvakkat Borçlar	88.280				
b- Alacaklı Transituar Hesabı	15.785.613	103.818.126			
IV - Kâr			1.184.700.778		1.184.700.778
TOPLAM					53.022.285.530

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Yıllar İtibarıyla KKTC Merkez Bankası Kârı/Zararı (TL)

Tarih	Kâr (Zarar)	Tarih	Kâr (Zarar)
2000	2.806.998	2012	59.185.678
2001	12.022.535	2013	61.100.258
2002	11.837.476	2014	66.522.923
2003	14.100.468	2015	110.530.354
2004	27.718.821	2016	133.906.573
2005	48.415.266	2017	203.235.577
2006	23.817.485	2018	329.374.409
2007	32.953.888	2019	343.621.837
2008	34.397.584	2020	341.905.185
2009	53.879.493	2021	506.451.271
2010	38.706.980	2022	1.184.700.778
2011	60.793.021	2023	5.291.799.621

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC Merkez Bankası Seçilmiş Aktif Kalemleri (TL)

Tarih	Likit Aktifler	Krediler	Diğer Aktifler	Aktif Toplamı
31 Ara. 19	12.816.365.963	50.103.991	612.537.467	13.479.007.421
31 Ara. 20	16.353.005.072	51.791.967	279.486.590	16.684.283.629
31 Ara. 21	28.446.896.103	507.900.695	298.614.296	29.253.411.094
31 Ara. 22	51.065.484.220	638.083.191	1.318.718.119	53.022.285.530
31 Ara. 23	102.774.054.121	634.742.925	3.956.407.276	107.365.204.322

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC Merkez Bankası Seçilmiş Pasif Kalemleri (TL)

Tarih	Özkaynaklar (Kâr Hariç)	Mevduat	Yasal Karşılıklar	Diğer Pasifler	Pasif Toplamı
31.Ara.19	589.827.556	4.568.214.697	2.350.769.024	5.970.196.144	13.479.007.421
31 Ara. 20	719.302.337	5.468.896.150	2.930.655.027	7.565.430.115	16.684.283.629
31 Ara. 21	869.658.488	9.721.281.482	4.920.454.350	13.742.016.774	29.253.411.094
31 Ara. 22	1.163.375.168	13.932.982.685	7.989.843.275	29.936.084.402	53.022.285.530
31 Ara. 23	1.780.800.363	21.857.313.989	15.013.380.580	68.713.709.390	107.365.204.322

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC Merkez Bankası Likit Aktifleri (TL)

Tarih	Nakit Değerler	Altın Deposu	Bankalar Nezdindeki Mevduat (TP)	Bankalar Nezdindeki Mevduat (YP)	Yurtdışı Bankalar	MDC	Toplam
31 Ara.19	604.203.296	7.318.980	3.647.687.308	7.510.965.029	332.867.787	713.323.563	12.816.365.963
31 Ara. 20	1.202.513.929	11.245.022	3.875.374.944	6.892.833.367	2.774.707	4.368.263.103	16.353.005.072
31 Ara. 21	1.476.626.284	19.164.666	4.333.706.334	14.252.288.123	1.759.608	8.363.351.089	28.446.896.103
31 Ara. 22	2.387.349.833	27.466.269	6.958.152.831	22.101.658.935	2.307.907	19.588.548.445	51.065.484.220
31 Ara. 23	5.570.400.541	48.366.433	17.740.247.823	31.897.107.250	11.029.430	47.506.902.644	102.774.054.121

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC Merkez Bankası Tarafından Bankacılık Sektörüne Kullandırılan Krediler (TL)

31 Ara.19	-	-
31 Ara. 20	5.028.243	5.028.243
31 Ara. 21	4.477.238	4.477.238
31 Ara. 22	-	-
31 Ara. 23	-	-

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Not: Rakamlara faiz gelir reeskontları dâhil edilmiştir.

KKTC Merkez Bankası Nezdindeki Mevduat (TL)

Tarih	Kamu Mevduatı		Bankalar				Diğer		Toplam
	TP	YP	A - Serbest		B - Zorunlu Karşılıklar		TP	YP	
			TP	YP	TP	YP			
31 Ara.19	61.510.327	60.554.852	766.047.422	3.522.339.747	853.421.489	1.497.347.535	1.737.248	156.025.101	6.918.983.721
31 Ara. 20	163.030.306	119.763.224	531.265.922	4.415.759.693	719.232.331	2.211.422.696	1.610.324	237.466.681	8.399.551.177
31 Ara. 21	437.260.828	130.405.212	538.918.736	8.286.203.149	843.990.800	4.076.463.550	1.660.347	326.833.210	14.641.735.832
31 Ara. 22	431.147.142	667.502.907	1.786.187.372	10.959.023.885	1.340.550.756	6.649.292.519	2.932.326	86.189.053	21.922.825.960
31 Ara. 23	999.359.701	1.205.114.802	2.095.917.079	17.267.966.067	2.272.980.989	12.740.399.591	4.920.818	284.035.523	36.870.694.569

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC Merkez Bankası Döviz Kurları

Yıllar	Aylar	ABD doları		Avro		Sterlin	
		Alış	Satış	Alış	Satış	Alış	Satış
2015		2,9076	2,9128	3,1776	3,1833	4,3007	4,3231
2016		3,5192	3,5255	3,7099	3,7166	4,3189	4,3414
2017		3,7719	3,7787	4,5155	4,5237	5,0803	5,1068
2018		5,2609	5,2704	6,0280	6,0388	6,6528	6,6875
2019		5,9402	5,9509	6,6506	6,6625	7,7765	7,8171
2020		7,3405	7,3537	9,0079	9,0241	9,9438	9,9957
2021		12,9775	13,0009	14,6823	14,7088	17,4530	17,5440
2022		18,6983	18,7320	19,9349	19,9708	22,4892	22,6065
2023	1	18,7876	18,8215	20,4525	20,4894	23,2356	23,3568
	2	18,8632	18,8972	19,9061	19,9419	22,5272	22,6447
	3	19,1460	19,1804	20,8021	20,8396	23,5943	23,7174
	4	19,4268	19,4618	21,3604	21,3989	24,1829	24,3089
	5	20,3104	20,3470	21,7607	21,7999	25,1280	25,2590
	6	25,8231	25,8696	28,1540	28,2048	32,8076	32,9786
	7	26,9394	26,9879	29,5700	29,6233	34,4740	34,6537
	8	26,5763	26,6242	28,7308	28,7825	33,4427	33,6170
	9	27,3767	27,4260	29,0305	29,0828	33,4816	33,6562
	10	28,2043	28,2552	29,8143	29,8681	34,1217	34,2996
	11	28,8596	28,9116	31,7037	31,7608	36,5710	36,7617
	12	29,4382	29,4913	32,5739	32,6326	37,4417	37,6369

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Not: Ay sonu ve yıl sonu kurlarıdır.

Çapraz Kurlar

Yabancı Para / ABD Doları				
Yıllar	Aylar	£	€	
2014		1,5535	1,2164	
2015		1,4817	1,0929	
2016		1,2293	1,0542	
2017		1,3492	1,1972	
2018		1,2667	1,1458	
2019		1,3114	1,1196	
2020		1,3570	1,2272	
2021		1,3472	1,1314	
2022		1,2048	1,0661	
2023	1	1,2389	1,0886	
	2	1,1963	1,0553	
	3	1,2344	1,0865	
	4	1,2469	1,0995	
	5	1,2393	1,0714	
	6	1,2726	1,0903	
	7	1,2819	1,0977	
	8	1,2605	1,0811	
	9	1,2251	1,0604	
	10	1,2119	1,0571	
	11	1,2694	1,0986	
	12	1,2740	1,1065	

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Not: Ay sonu ve yıl sonu çapraz kurlarıdır.

KKTC Merkez Bankası Tarafından Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi				Yönetim Kurulu Karar		Resmi Gazete	
	TL	\$	€	£	Tarihi	Sayısı	Tarihi	Sayısı
	Vadesiz	Vadesiz	Vadesiz	Vadesiz				
01.03.2015	6,50	0,25	0,25	0,50	10.02.2015	900	17.02.2015	25
03.04.2017	7,00	0,40	0,25	0,50	23.03.2017	947	03.04.2017	61
05.06.2018	11,00	0,40	0,25	0,50	04.06.2018	998	11.06.2018	89
25.06.2018	11,00	0,75	0,25	0,50	21.06.2018	1001	02.07.2018	102
24.09.2018	17,25	1,00	0,25	0,50	20.09.2018	1014	26.09.2018	140
29.07.2019	13,25	1,00	0,125	0,25	26.07.2019	1046	29.07.2019	107
16.09.2019	10,00	1,00	0,125	0,25	12.09.2019	1054	16.09.2019	128
28.10.2019	8,50	1,00	0,125	0,25	25.10.2019	1059	28.10.2019	153
16.12.2019	7,25	0,75	0,05	0,125	13.12.2019	1069	16.12.2019	178
20.01.2020	6,75	0,50	0,05	0,125	17.01.2020	1076	20.01.2020	12
24.02.2020	6,50	0,50	0,05	0,125	20.02.2020	1081	24.02.2020	29
11.03.2020	6,50	0,25	0,05	0,125	10.03.2020	1087	11.03.2020	37
04.05.2020	5,00	0,25	0,05	0,125	30.04.2020	1099	04.05.2020	77
24.08.2020	6,75	0,40	0,15	0,25	20.08.2020	1125	24.08.2020	158
01.10.2020	8,25	0,60	0,25	0,30	30.09.2020	1143	01.10.2020	188
20.11.2020	11,50	0,60	0,25	0,30	19.11.2020	1158	20.11.2020	214
25.12.2020	13,75	0,60	0,25	0,30	24.12.2020	1168	25.12.2020	235
19.02.2021	13,75	0,40	0,15	0,20	17.02.2021	1178	19.02.2021	40
02.04.2021	15,25	0,40	0,15	0,20	01.04.2021	1190	02.04.2021	75
28.10.2021	12,75	0,40	0,15	0,20	27.10.2021	1233	27.10.2021	237
20.05.2022	12,75	0,50	0,25	0,30	17.05.2022	1276	20.05.2022	99
23.06.2022	13,75	1,00	0,50	0,60	22.06.2022	1280	23.06.2022	128
26.07.2023	20,25	1,50	1,00	1,25	25.07.2023	1348	26.07.2023	153
11.10.2023	26,00	1,50	1,00	1,25	10.10.2023	1360	10.10.2023	210
1.12.2023	36,00	2,00	1,25	2,00	27.11.2023	1370	28.11.2023	245

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Not: Vadesiz Türk Lirası ve döviz mevduatına uygulanan faiz oranları, vadeli mevduat için de geçerlidir.

KKTC Merkez Bankası Tarafından Türk Lirası ve Döviz Mevduatı Yasal Karşılıklarına Uygulanan Faiz Oranları

Yürürlük		Para Cinsi			Yönetim Kurulu Karar		Resmi Gazete	
Tarihi	TP	\$	€	£	Tarihi	Sayısı	Tarihi	Sayısı
01.01.2013	4,00	0,00	0,50	0,25	20.12.2012	836	21.12.2012	212
01.06.2013	3,50	0,00	0,50	0,25	09.05.2013	849	16.05.2013	85
01.03.2015	3,50	0,00	0,00	0,00	10.02.2015	899	17.02.2015	25
01.02.2018	5,00	0,20	0,125	0,25	25.01.2018	979	31.01.2018	9
05.06.2018	7,50	0,20	0,125	0,25	04.06.2018	998	11.06.2018	89
25.06.2018	7,50	0,40	0,125	0,25	21.06.2018	1001	02.07.2018	102
15.08.2018	9,00	0,40	0,125	0,25	14.08.2018	1004	31.08.2018	127
24.09.2018	13,00	0,65	0,125	0,25	20.09.2018	1014	26.09.2018	140
29.07.2019	9,00	0,65	0,00	0,125	26.07.2019	1046	29.07.2019	107
16.09.2019	5,75	0,50	0,00	0,125	12.09.2019	1054	16.09.2019	128
28.10.2019	3,25	0,50	0,00	0,125	25.10.2019	1059	28.10.2019	153
16.12.2019	2,50	0,25	0,00	0,05	13.12.2019	1069	16.12.2019	178
24.02.2020	2,25	0,25	0,00	0,05	20.02.2020	1081	24.02.2020	29
11.03.2020	2,25	0,125	0,00	0,05	10.03.2020	1087	11.03.2020	37
04.05.2020	1,00	0,125	0,00	0,05	30.04.2020	1099	04.05.2020	77
24.08.2020	2,75	0,20	0,05	0,10	20.08.2020	1125	24.08.2020	158
01.10.2020	3,50	0,25	0,10	0,15	30.09.2020	1143	01.10.2020	188
20.11.2020	6,00	0,25	0,10	0,15	19.11.2020	1158	20.11.2020	214
25.12.2020	8,00	0,25	0,10	0,15	24.12.2020	1168	25.12.2020	235
19.02.2021	8,00	0,20	0,05	0,10	17.02.2021	1178	19.02.2021	40
02.04.2021	9,00	0,20	0,05	0,10	01.04.2021	1190	02.04.2021	75
28.10.2021	6,00	0,20	0,05	0,10	27.10.2021	1233	27.10.2021	237
20.05.2022	6,00	0,25	0,10	0,15	17.05.2022	1276	20.05.2022	99
23.06.2022	6,00	0,50	0,25	0,30	22.06.2022	1280	23.06.2022	128
26.07.2023	6,00	0,75	0,50	0,65	25.07.2023	1348	26.07.2023	153
01.12.2023	15,00	1,00	0,75	1,00	27.11.2023	1370	28.11.2023	245

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Reeskont Faiz Oranları

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi																
	TL					\$				€			£				
	San.		Döv.			San.		Döv.		San.		Döv.	San.		Döv.		
	Tic.	Tur.	İhr.	Esn.	Muk.	Tic.	Tur.	İhr.	Muk.	Tic.	Tur.	İhr.	Muk.	Tic.	Tur.	İhr.	Muk.
Tar.		Avs			Eğt.		Avs		Eğt.		Avs	Eğt.		Avs			
Eğt.																	
27.12.10	14	12	12	11	11	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5
01.01.13	11	8	8	8	8	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
01.06.13	11	7	7	7	7	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
05.06.18	17,5	14,5	14,5	13,5	13,5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
24.09.18	23,75	20,75	20,75	19,75	19,75	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
29.07.19	19,50	16,50	16,50	15,50	15,50	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
16.09.19	16,50	13,50	13,50	12,50	12,50	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
28.10.19	15,00	12,00	12,00	11,00	11,00	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
16.12.19	13,00	10,00	10,00	9,00	10,50	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
20.01.20	12,50	9,50	9,50	8,50	10,00	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
24.02.20	12,25	9,25	9,25	8,25	9,75	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
04.05.20	10,75	8,00	8,00	7,00	8,25	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
24.08.20	12,75	10,00	10,00	9,00	10,50	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
20.11.20	17,75	15,00	15,00	14,00	14,00	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
25.12.20	20,00	17,25	17,25	16,25	16,50	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
02.04.21	21,50	18,75	18,75	17,75	18,00	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
28.10.21	19,00	16,25	16,25	15,25	16,00	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
23.06.22	20,00	17,25	17,25	16,25	16,50	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
26.07.23	35,00	30,00	30,00	28,00	29,00	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
11.10.23	40,00	32,75	32,75	30,75	32,00	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
1.12.2023	50,00	42,75	42,75	40,75	42,00	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Kısaltmalar: Tic.: Ticari, San.: Sanayi, Tur.: Turizm, Tar.: Tarım, Eğt.: Eğitim, İhr.: İhracat, Esn.: Esnaf, Döv. Muk. Avs.: Döviz Mukabili Avans.

Genel Disponibilite Oranları (%)

Bankaların bulundurmak zorunda oldukları dispoñibl değerlerin taahhütlerine en düşük oranı	10
Bankalar, yurt dışı bankalarda bulundurdukları paralar ve yurt dışından satın aldıkları menkul kıymetlerin toplam miktarı;	
1. Özkaynaklarının <u>bir</u> katını aşması halinde	12
2. Özkaynaklarının <u>iki</u> katını aşması halinde	14
3. Özkaynaklarının <u>üç</u> katını aşması halinde	16
4. Özkaynaklarının <u>dört</u> katını aşması halinde	18
5. Özkaynaklarının <u>beş</u> katını aşması halinde	20

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Not: Genel Disponibilite Oranları: KKTC Merkez Bankası Yönetim Kurulu'nun 07 Şubat 2013 tarih ve 841 sayılı kararı olup, 26 Şubat 2013 tarih ve 32 no'lu Resmi Gazete'de yayımlanmış, 1 Mart 2013 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Yasal Karşılık Oranları

Yürürlüğe Giriş Tarihi	Açıklama	TP	YP
31.03.2020	Üç aya kadar vadeli mevduatlarda (üç ay dâhil)	8,00	8,00
	Üç aydan uzun altı aya kadar vadeli mevduatlarda (altı ay dâhil)	7,00	7,00
	Altı aydan uzun bir yıla kadar vadeli mevduatlarda (bir yıl dâhil)	6,00	6,00
	Bir yıldan uzun vadeli mevduatlarda	5,00	5,00
	Mevduat hariç diğer yükümlülüklerde	8,00	8,00
	Kıymetli maden yükümlülüklerde	0	0

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Tarifeler Talimatı

A	Türk Lirası İşlemleri	Komisyon, Ücret ve Masraflar
1	Gelen TL havalelerden	-
2	Giden TL havalelerden	0,0005 (On binde beş) komisyon
3	Giden TL havalelerden	En az ücret: 250,00 TL
4	Giden TL havalelerden alınan haberleşme masrafı	-
B	Kambiyo İşlemleri	Komisyon, Ücret ve Masraflar
1	Gelen döviz havalelerden	-
2	Giden döviz havalelerden	0,001 (Binde bir) komisyon
3	Giden döviz havalelerden	En az ücret: 250,00 TL

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Karşılıksız Çekler

Yıllar	Aylar	Çek Kullanmaktan Men Edilenler (Şahıs adedi)	
		Aylık Toplam	Kümülatif Toplam
2014			3.366
2015			3.699
2016			2.977
2017			2.499
2018			2.374
2019			2.166
2020			1.633
2021			1.356
2022			757
2023	1	54	54
	2	52	106
	3	57	163
	4	53	216
	5	53	269
	6	57	326
	7	64	390
	8	62	452
	9	63	515
	10	58	573
	11	43	616
	12	43	659

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Para Arzı (Milyon TL)

Yıl	Devre	M1	Yüzde Değişim	M2	Yüzde Değişim	M3	Yüzde Değişim
2018	I	4.620,3	4,93	22.638,7	6,88	24.286,7	6,57
	II	5.136,5	11,17	24.283,6	7,27	26.135,3	7,61
	III	6.038,8	17,57	28.359,8	16,79	30.493,1	16,67
	IV	5.520,7	-8,58	26.641,1	-6,06	28.662,5	-6,00
2019	I	6.297,8	14,08	29.051,7	9,05	31.227,0	8,95
	II	6.581,7	4,51	30.066,1	3,49	32.390,9	3,73
	III	6.775,1	2,94	30.109,1	0,14	33.243,7	2,63
	IV	7.386,0	9,02	33.164,4	10,15	35.890,3	7,96
2020	I	7.872,2	6,58	34.635,5	4,44	37.612,4	4,80
	II	8.529,4	8,35	35.839,0	3,47	38.294,3	1,81
	III	9.724,8	14,02	40.684,0	13,52	43.787,2	14,34
	IV	10.077,1	3,62	41.842,8	2,85	45.299,2	3,45
2021	I	10.461,4	3,81	45.118,5	7,83	48.624,9	7,34
	II	11.257,1	7,61	47.658,2	5,63	50.639,9	4,14
	III	12.381,7	9,99	49.727,0	4,34	52.622,7	3,92
	IV	17.349,1	40,12	67.053,5	34,84	71.396,0	35,68
2022	I	19.759,9	13,90	74.364,7	10,90	78.623,5	10,12
	II	23.814,8	20,52	82.490,8	10,93	86.691,6	10,26
	III	28.312,8	18,89	92.082,7	11,63	96.243,4	11,02
	IV	34.326,7	21,24	105.913,6	15,02	111.344,3	15,69
2023	I	40.071,5	16,74	116.406,7	9,91	121.302,0	8,94
	II	54.532,1	36,08	156.930,8	34,81	163.014,6	34,39
	III	60.041,8	10,10	169.304,5	7,88	176.924,2	8,53
	IV	67.886,8	13,07	191.745,2	13,25	200.015,7	13,05

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

*Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası
Yıllık Rapor 2023*

Bilgi ve Önerileriniz için: www.kktcmerkezbankasi.org